

VEČERNIK

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 251

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Frančiškova 6, tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3, telefon 280

Maribor, torek 5. novembra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din. tujca 30 din.
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN: 11.406

Cena
din 1.—

Grški sunek proti Korči

Po grških in nevtralnih poročilih so grške čete vdrle v Albanijo ter se bližajo Korči — V Epiru se položaj ni spremenil — Grški letalski napad na Santi Quaranto, Bari in Brindisi — Italijani poročajo o stalnem napredovanju, hrabrem grškem odporu, slabem vremenu in težavnem terenu

BEOGRAD, 5. nov. AA. Iz Soluna se je že veliko ljudi izselilo v okoliške vasi. Prometa v mestu skoro ni, vendar pa so banke odprte. Italijanska artilerija bombardira grške pozicije na Bigličah, vendar grške čete še vedno držijo položaje, ki so strateško zelo močni. Če se italijanskim četam posreči zavzeti Bigliče, dobijo dohod v dolino Pissoderiona, ki je strateško silno važna. Prometa med Jugoslavijo in Albanijo v sektorju Korča ni več, ker je Korča že 36 ur pod grškim topovskim ognjem. Italijanska letala so napadla večkrat Solun in vasi v dolini Vardarja. Vendar pa je včeraj prišel vlak v Djevdjelijo ter prinesel pošto. Čez pol ure se je s potniki, med katerimi je bil tudi diplomatski predstavnik republike San Domingo, vrnil v Solun.

Današnja poročila z grških bojišč

GRŠKO URADNO POROČILO

ATENE, 5. nov. CBS. Grške čete so včeraj v protinapadu zavzele tri albanske vasi, obkolile italijanski bataljon ter zajele 138 ujetnikov, med njimi 8 častnikov. Vasi se imenujejo Drenovo, Zagradec in Tren. Grška severna armada sedaj bombardira s topovi Korčo. Uradno javljajo, da je bilo včeraj sestreljenih 5 italijanskih in 1 grško letalo. Po nekaterih vestih je padec Korče nezogiben. Na albanski strani v smeri Ohridskega jezera so grške čete zavzele vas Zemljal.

ANGLEŠKA POROČILA

ATENE, 5. nov. Reuter. Po vesteh, ki so došle s fronte, niso grške čete zapustile niti enega položaja, ki ga branijo. V teku včerajšnjega dne je bilo več zračnih bitk, rezultati še niso znani. V severnem delu Grčije, posebno v planinskem pasu pada gost sneg, zato bodo ofenzivni sunki zelo otežkočeni.

LONDON, 5. nov. CBS. Uradno so v Londonu objavili, da so se britanske čete izkrcale na Kreti. Na Kreti so tudi letalske in pomorske enote. Več vesti pa ne bo prej, preden ne bo govoril Churchill ponovno v parlamentu.

ATENE, 5. nov. Reuter. Ob 12.10 je bil dan znak za alarm. Trajal je do 12.30 ure. Ena bomba je padla na delavsko predmestje. Ubit je bil en stavec, ranjeni dve osebi.

AVSTRALSKI RUŠILEC V PIREJU

ATENE, 5. nov. Reuter. Po uradnem poročilu je priplul včeraj v atensko pristanišče Pirej avstralski rušilec »Wryneck«.

NEVTRALNA POROČILA

ATENE, 5. nov. CBS. Grške čete so v protinapadu vrgle nazaj v boju z bajonetmi in ročnimi bombami italijanski oddelek ter zavzele hrib v Albaniji. Ta protinapad je bil usmerjen proti Korči. Italijani pa so prešli v močno ofenzivo v Epiru, vendar pa se jim ni posrečilo Grkov pregnati. Dve italijanski letali sta padli v Epiru, tretje pa južno od Djevdjelije na grškem ozemlju.

ATENE, 5. nov. CBS. Grška in angleška letala so nočjo težko bombardirala Santa Quaranta in italijansko vzhodno obalo, posebno Bari in Brindisi.

ITALIJANSKA POROČILA

RIM, 5. nov. DNB. Stefani. V vseh odsekih nadaljujejo Italijani z napredovanjem na grško ozemlje. Letalstvo je bombardiralo sovražne postojanke in jih razrušilo. Baterije topov, jarki in zakloni so bili razrušeni z bombami raznega kalibra. Mnoga letala so s strmolovnim napadom in strojnimi razginali koncentracije čet in voz v bližini sovražnih vasi. Italijanski namestnik v Albaniji je ponovno obšel položaje na fronti.

ga pa je tudi vreme zelo slabo ter teren neprehoden. Italijansko vrhovno poveljstvo javlja, da so italijanska letala bombardirala Solun ter trdnjavo na Kriu. Pet grških letal je bilo sestreljenih nad Solunom v soboto. Uradni komunikacijski pravilnik, da so angleška letala poizkušala napasti Napoli, vendar so bila zaradi protiletalske obrambe prisiljena, da so odložila bombe na odprtem polju. Tudi Rim je imel nočni alarm.

RIM, 5. nov. Stefani. »Messagero« piše o prodiranju italijanskih kolon v Grčijo ter pravi, da je bil takoj po osvobojenju Delvinakija, 10 km od meje proti Janini, odprt fašistični dom. Prebivalstvo je prihajalo v množicah in sprejemalo živež in druge potrebščine za deco. Konzularni predstavniki Grčije so včeraj zapustili Albanijo.

RIM, 5. nov. CBS. Italijanska letala so bombardirala ter obstreljevala grške čete, topove, in okope, javlja agencija Stefani ter dostavlja, da so italijanske čete povsod napredovale. Zadetih so bili grški vojaški transporti. Stefani tudi javlja, da je napredovanje zato tako počasno, ker nudijo grške čete hraber odpor, poleg tega pa je tudi vreme zelo slabo ter teren neprehoden.

USA pred veliko odločitvijo

Danes se bo odločilo, ali bo vodil politiko Amerike še dalje Roosevelt, ali ga bo zamenjal Wilkie — Prvi rezultati so ugodni za Wilkieja

NEW YORK, 5. novembra. Včerajšnji dan je bil ves v znamenju priprav za volitve. Sodijo, da bo volivna udeležba zelo velika, večja kot je bila kdaj koli dolej. V državi New York skrbi 12.000 stražnikov za red. V vseh volivnih lokalih je poskrbljeno, da ne bo prišlo do falzifikatov. Volivni rezultati bodo po večini znani jutri med 5. in 6. uro zjutraj, a končni rezultat bo objavljen jutri opoldne po evropskem času. Radio v New Yorku je priredil sinoči propagandno oddajo za Willkieja. Nastopila sta tudi znana filmska igralka Mary Pickfordova in bokser Joe Luis. Oba sta pozvala volivce, naj glasujejo za Willkieja. Willkie sam se je končno oglašil: »Moramo biti složni, da ohranimo popolno svobodo.« V Baltimooru je pa Sumner Welles še enkrat pobil vse laži proti Rooseveltu in pozval volivce, naj glasujejo za svobodo in demokracijo.

WILLKIEVE OBLJUBE

NEW YORK, 5. novembra. Reuter. V sinočnjem govoru v New Yorku, namenjenem ameriškim ženam, je Willkie dejal, da bo v primeru izvolitve skrbel, da ne bodo USA potegnjene v vojno. »Vaše sinove, brate in može ne bom pošiljal na evropska bojišča. Nikoli ne bom USA zapletel v vojno, razen v primeru, če bi vaši predstavniki v kongresu sami smatrali to za potrebno.«

WASHINGTON, 5. nov. Reuter. Republikanski kandidat Willkie je izjavil, da bo v primeru izvolitve za predsednika USA njegova prva reforma predlog kongresu, da se predsedniška oblast omeji izključno na osem let.

PRVI VOLIVNI REZULTAT

NEW YORK, 5. nov. Reuter. Prva zvežna država, ki je opravila volivno dolžnost, je New Hampshire. Pet minut po polnoči po ameriškem času se je izvedelo za sploh prvi rezultat. Za Willkieja je glasovalo do tedaj 24 elektorjev, za Roosevelta pa 7. (Število ameriških volivcev znaša blizu 50 milijonov. Ti volijo tako imenovane volivne može, elektorje, ki se vnaprej obvežejo, da bodo pri pravih predsedniških volitvah glasovali le za kandidata svoje stranke. Tek elektorjev je zdaj v USA 531. Njih število se določa po številni moči prebivalstva posameznih držav. Tako ima n. pr. država New York 47, Pennsylvania 36, Illinois 29 itd. volivnih mož. Za zmago kandidata bo tedaj zadostovalo 266 volivnih mož ali elektorjev, ki jih dobi kandidat na svojo stran. Ker je politična opredelitev v USA za demokrate in republikance po raznih državah zelo različna, seveda ti prvi rezultati še ne morejo biti prava slika splošnega položaja v vseh USA. Države na vzhodu, med katere spada tudi New Hampshire, so bile že od nekdaj bolj republikanske, dočim je ves jug in zahod USA pretežno v rokah demokratov. Drugod so moči precej enako porazdeljene. Op. ured.)

Vojna se seli na vzhod

JOHANNESBURG, 5. nov. Reuter. Predsednik južnoafriške vlade Smuts je v Chartumu dejal, da se je sestal z angleškim vojnim ministrom Edenom, s katerim sta razpravljala o vseh važnih problemih Afrike in britanskega cesarstva. Glede vojnih operacij v vzhodni in severni Afriki ter na Bliznjem vzhodu so bili storjeni važni sklepi. Sestanek z generalom Wawelom, vrhovnim poveljnikom britskih sil na Bliznjem vzhodu, je pomen sestanka še povzdignil. »Odnese sem s

tega srečanja najboljše vtise in sem prepričan, da bodo bližnje akcije Velike Britanije pripomogle k velikemu, končnemu uspehu imperija v sedanjih vojni. Verjetno je, da se bo nekaj odločilnih faz sedanje vojne odigralo prav v Sredozemlju. Dodať pa moram, da prav tu moč Velike Britanije dan za dnem narašča in ofenzivni duh se povsod vzpodbudno dviga. Vedno bolj prihaja do izraza dejstvo, da so vsa strateška pota na evrazijskem in afriškem stališču v naših rokah, kar

je posebno važno zaradi tega, ker se vojna, po neuspehih nad Anglijo, odaljuje od zahoda na vzhod.

Sovjetska zveza hoče ostati nevtralna

MOSKVA, 5. nov. Reuter. Moskovska »Pravda« potrjuje, da bo ostala Sovjetska zveza nevtralna ter pravi, da se imperialistična vojna širi sedaj že tudi po Afriki in Balkanu. Tudi na ameriškem kontinentu že čutijo dih vojne. Naši sovražniki še vedno delujejo proti našemu miroljubnemu delu ter nas skušajo zvleči v vojno. Moramo okrepiti našo obvestilno službo, popraviti našo obrambo ter po večati rdečo vojsko in mornarico.

Dva nemška demantija

BERLIN, 5. nov. ZPV. Včeraj je bila v nemškem zunanjem ministrstvu dana zastopnikom tiska izjava, da z ozirom na v tujem tisku objavljene vesti o dozdevnih nemških mirovnih predlogih sploh ni treba posebej omeniti, da Nemčija in Italijo spričo sedanjega zunanje-političnega in vojaškega položaja nimata prav nobenega vzroka ponujati sovražniku mir. Prav tako pa v nemškem zunanjem ministrstvu tudi zanikujejo vesti o dozdevnem sestanku italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana in nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa nekje v Nemčiji. Grof Ciano se sploh ne mudi v Nemčiji.

LETALSKA KATASTROFA V USA

SAINT LACE CITY, 5. nov. Reuter. Pri Sentervilleu je padlo orjaško potniško velenjalo. Deset oseb, sedem potnikov in trije člani posadke, so mrtvi. Letalo je dospelo iz San Franciscu ter zšlo v vihar in meglo.

NOVA POTA ROMUNIJE

RIM, 5. nov. ZPV. V neki izjavi, ki jo je dal romunski zunanji minister Sturdza dopisnikom italijanskih listov v Bukarešti, je naglašeno, da se Romunija po doprinosu nedavnih velikih žrtev nadeja, da bo mogla živeti v dobrih odnosih z vsemi svojimi sosedi ter se tako bliža razdobju prijateljstva z Madžarsko in Bogarijo. Krvno in duhovno sorodstvo z Italijo pa uvršča Romunijo v vrsto onih držav, ki gredo po poti, katero je Mussolini začrtal.

ZA POPOLNO NEODVISNOST ARGENTINE

BUENOS AIRES, 5. nov. DNB. Kulturni krogi radikalne stranke so izdali resolucijo proti vsakršnemu vmešavanju tujih sil v notranje posle Argentine. Argentini ni potrebna pomoč in se je tudi ne želi v obliki baz USA na tleh Južne Amerike.

ODSTOP BOLIVIJSKE VLADE

BUENOS AIRES, 5. nov. DNB. Bolivijška vlada je odstopila, ker je parlament zahteval znižanje ministrstev od 11 na 8, predsednik republike je pa predlog zavrnil.

POLJEDELSKI UKREPI V BELGIJI

BRUSELJ, 5. nov. DNB. Poljedelsko ministristvo je izdalo ukrepe, da se dvigne v državi pridelek pšenice in krompirja v prihodnjem letu.

Napetost med Anglijo in Španijo

Španci se hočejo polastiti mednarodne cone Tangerja, ki je bila že 14. junija letos zasedena po španskih četah — Zaenkrat je treba pričakovati šele angleško demaršo v Madridu

TANGER, Maroko, 5. nov. CBS. Španska vlada je včeraj ukinita zadnje sledove mednarodnega gospodarstva v Tangerju ter prevzela mesto z okoli 300 kvadratnimi kilometri popolnoma v svojo last. Doslej je Španija delila kontrolo nad Tangerjem z Italijo, Francijo in Veliko Britanijo, sedaj pa je razpustila komisijo teh štirih sil, zakonodajno skupščino ter mednarodni informacijski urad. Španske čete so zasedle Tanger 1. junija, t. j. štiri dni po vstopu Italije v vojno.

TANGER, 5. nov. Reuter. Polkovnik Yuste, poveljnik španskih čet v Tangerju, je izdal naredbo, s katero razpušča kontrolno komisijo in zakonodajni odbor

ter prevzema sam vso oblast v tanger-skem področju.

LONDON, 5. nov. ZPV. Naredba španskega poveljnika v Tangerju Yusta, s katero razpušča mednarodno komisijo tangerške uprave, je vzbudila v Londonu veliko pozornost, ker pomeni to dejansko, da si hoče Španija prilastiti mednarodno pristaniško postojanko Tanger ob Gibraltarskem prelivu. Dne 14. junija letos so španske čete zasedle Tanger z zatrdilom, da bodo skrbele tam za red in mir, kar sta priznali in odobrili tudi Anglija in Francija, vendar pod pogojem, da prisotnost španske vojske v Tangerju ne sme v ničemer spremeniti dosedanje

ga položaja te mednarodne cone. Sedanji korak pomeni zato kršitev: prvič tangerškega statuta, drugič pa zagotovila Španije same z dne 14. junija letos. To kršitev povečuje še dejstvo, da je prispeja v Tanger tudi neka italijanska podmornica in se zasedla v tamkajšnjem pristanišču. Po mednarodnih nevtalnostnih določilih bi smela ostati ta podmornica v Tangerju samo 24 ur. Ako se italijanska podmornica ne odstrani, pomeni že to dejansko kršitev ne samo mednarodnega značaja Tangerja, ampak tudi nevtalnosti. Zaradi tega je treba pričakovati, da bo angleška vlada vložila v Madridu proti tem dejanjem najprej protest, nato

pa bo segla še po drugih ukrepih, ako diplomatski koraki ne bi zadoščali. V diplomatskih krogih menijo, da bi zaradi Tangerja utegnili nastati v odnosih med Anglijo in Španijo resna kriza daljno sežnega pomena.

BERLIN, 5. novembra. DNB. Konec mednarodne cone v Tangerju ter negativni odgovor sovjetske vlade na angleški protest glede sodelovanja SSSR v donavski komisiji, sta dva nova udarca za Veliko Britanijo. Področje donavskega ustja in cone Tangerja je osvobodena od angleškega vpliva. Nevtalnost cone v Tangerju ni bila nikoli stvarna; statut je služil le Angliji in Franciji ter zaviral sodelovanje Španije pri sredozemskih vprašanjih. To se je videlo tudi za časa španske državljanske vojne, ko se je skušal odtod dvigniti upor v španskem delu Maroka. Z novim korakom Španije je odstranjena velika zapreka v njenem razvoju.

Zopet eden najdaljših alarmov v Londonu

V noči od včeraj na danes so nemška letala izvršila zopet srdite napade na angleško prestoinico — Angleži so bombardirali kanalska pristanišča — V Afriki le manjši spopadi

DANAŠNJE ANGLEŠKO POROČILO

LONDON, 5. nov. Reuter. Po 24 urah miru so sinoči nemška letala zgodaj napadla London, ki je imel potem enega izmed najdaljših zračnih alarmov. Bombe so padale vseprek, vendar ni bilo veliko žrtev. Napadeni sta bili tudi dve mesti v Midlandih in ob reki Mersey. Angleški bombniki so napadli kanalska pristanišča.

VLACILEC »TILBURNYES« POTOPLJEN

LONDON, 5. nov. Reuter. Admiraliteta javlja, da je bil vlačilec »Tilburnyes« potopljen od sovražnih letal. Število žrtev ni navedeno.

VČERAŠNJE NEMŠKO POROČILO

BERLIN, 5. novembra. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Podmornica, ki ji poveljuje kapitan Kretschmer, je potopila dve angleški podmornici, in sicer »Lavrentic« (1872 ton) in »Patroclus« (1314 ton). Potopila je tudi oboroženo trgovsko ladjo »Casandro« (5376 ton). Tako je kapitan Kretschmer potopil doslej 217.918 ton sovražnikovega brodomstva in je drugi podmorniški poveljnik, ki je

doslej potopil več kakor 200.000 ton. Neugodno vreme ni branilo nemškim letalom, da ne bi nadaljevala svojih napadov na London in druge vojaške cilje na Angleškem in Škotskem. Napadi so se nadaljevali, čeprav v manjšem obsegu. Napadli smo neko tovorno postajo v severnem delu Londona in razdejali poslopja in skladišča. Nemška letala so pri tej priložnosti prisilila s svojimi strojnici več sovražnikovih protiletalskih baterij, da so umolknele. Uspešno smo napadli tudi več letališč. Tako je letališče v Strathallu v plamenih, na letališču v Watishamu so pa porušene lope in uničena letala. Bombardirali smo vojaške cilje na Škotskem in letališča. Nedaleč od irske obale in ob vzhodni irski obali so letala napadla konvoje in posamezne ladje ter nevarno zadela neko trgovinsko ladjo za 19.000 ton. Pri Kinersdu smo zadeli neki rušilec, neki motorni obrežni čoln, neko trgovinsko ladjo in neko tovorno ladjo. Angleška letala so izvršila pošamične pomete nad Nizozemsko in severno Nemčijo. Na Nizozemskem so porušila dve poslopji; dve osebi sta mrtvi, dve pa ranjene. V Nemčiji so bombe priletele samo na tri kraje, niso pa napravile škode. Zbili

smo tri angleška letala, dve nemški letali pa se nista vrnila. Razer je objavljenega napada nemških letal na neki angleški konvoj v bližini škotske obale so nemška letala napadla še drugi angleški konvoj v severnem delu Severnega morja. Ena izmed bomb je zadela neko britansko ladjo. Bomba je eksplodirala in zanelila požar.

OPERACIJE V AFRIKI

RIM, 5. nov. Stefani. Italijanski glavni stan je izdal včeraj sledeče poročilo o operacijah v Afriki: V Severni Afriki je neka naša hitra kolona odbila neko sovražno skupino oklopnih avtomobilov. Sovražnikova letala so napadla naše oddelke pri Garnulgru, severovzhodno od Džarabuba. Dve osebi sta mrtvi, nekaj jih je pa ranjenih. V Vzhodni Afriki je sovražnik napadel naše okupacijske oddelke severovzhodno od Suse v Kasali. Ta napad smo z majhnimi izgubami zavrnili. Več mož smo ujeli. — V Rdečem morju so naša letala bombardirala neko ladjo, ki jo je spremljala križarka, in naprave na otoku Perlinu. Sovražnikova letala so bombardirala Asab. Nekaj ljudi je ranjenih, trije so pa mrtvi. Mestna poslopja trpe nekaj škode.

Bolgarski narod noče vojne

SOFIJA, 5. nov. List »Sofija« piše pod naslovom »Politika balkanskih držav« med drugim: »Italijansko-grški spor je prenesel vojno na Balkan. Razlogi za ta prenos se seveda lahko vedno najdejo. Sam Balkan je lahko vnetljiv material, tako da se mednarodni tisk upravičeno vprašuje, kako se bodo v Italijansko-grški vojni zadržale ostale balkanske države. Jugoslovanska vlada je v posebni deklaraciji naglasila, da hoče ostati nevtalna. Turčija je dejala, da hoče ostati zvesta Angliji, kar se pa tiče zadržanja v tej vojni sami, da je njeno stališče odvisno od ostalih balkanskih držav. Turški

tisk piše o Bolgariji in pravi, da stori najbolje, če ostane nevtalna. Bolgarski narod je vdan politiki nevtalnosti, ki je bila službeno objavljena z kraljevim manifestom ob proslavi priključka južne Dobrudže. Bolgarija je storila vse, da ostane izven konflikta. Dosedanje politiko miru in nevtalnosti pa je treba še vidneje oboležiti. Narodu je treba dati dovoljnih garancij, da se bo takšna politika tudi vnaprej odločno in brez kolebanja izvajala. Bolgarski narod torej noče vojne ter si želi jasnejših zagotovil s strani vlade, da ne bo zapleten v tuje interese.

Pred angleško noto Franciji

LONDON, 5. nov. United Press. — V londonskih diplomatskih krogih zatrjujejo, da bo Anglija poslala Franciji noto, v kateri bo zahtevala pojasnila v bodočem francoskem zadržanju, posebno glede položaja pomorskih in drugih oporišč v kolonijah in v Evropi ter glede francoske vojne mornarice. V primeru, ako Francija ne bo povoljno odgovorila, bo smatrala Anglija nezasedeno Francijo za sovražno ozemlje. Ameriški opazovalci zatrjujejo, da zavisi od tega mirno ali vojno stanje med Anglijo in Francijo.

EDEN POSTANE ZUNANJI MINISTER

STOCKHOLM, 5. novembra. »Dagens Nyheter« piše, da bo sedanji angleški vojni minister Anthony Eden postal zunanji minister.

NOVA OBSODBA POLJAKOV

POZNANJ, 5. nov. DNB. Pred izrednim sodiščem je bilo obsojenih šest Poljakov, ki da so lani v septembru terorizirali Nemce. Dva izmed njih, Libovski in Napierala sta bila obsojena na smrt.

Nemški socialni načrti za bodočnost

BERLIN, 5. nov. DNB. Vodja dela, dr. Robert Ley je govoril o nemškem socialnem delu, ki se pripravlja, da vnese novo življenje v nemške delavske vrste. Razložil je, kaj bo prinesla zmaga nemškemu delavcu ter dostavil da Hitler skrbno preučava predloženi načrt za bodočnost. Posebna skrb bo posvečena zavarovanju na starost za vse one, ki delajo. Urejena bo tudi pomoč v primeru bolezni in

zdravljenja ter dopustov. Najrevolucionarnjša bo pa uredba glede delavskih plač. Najmanjše zahteve za družinska domovanja bodo v bodoče velika kuhinja, tri sobe za spalnice, balkon in prha za kopel. Nemška delavska fronta bo po zmagi v sedanji vojni postavila tudi več zdraviliških hotelov v znesku 6,5 milijarde mark.

Preseljevanje Bolgarov v Dobrudži

SOFIJA, 5. nov. DNB. Jutri se bo začelo preseljevanje Bolgarov iz severne v novo pridobljeno Dobrudžo. Bolgarska oblastva so pripravila na meji deset postaj za sprejemanje izseljencev. Vlada je poslala v južno Dobrudžo posebno komisijo geologov, ki imajo nalogo, da preiščejo vodne žile v tleh, da bi se ublažilo pomanjkanje pitne vode in postavila ob njej nova naselja.

MIAJA MEHIŠKI BRIGADNI GENERAL

MEXICO CITY, 5. novembra. Reuter. Republikanski branilec Madrida v španski državljanski vojni, general Jose Maja, ki je postal mehiški državljani pred nekaj meseci, je bil imenovan za mehiškega brigadnega generala. Postal je član geografske komisije ter tudi vodstvo tehnične opreme mehiške vojske.

ITALIJANSKI OČITKI GRKOM

RIM, 5. nov. Stefani. Na grški poziv za pomoč so začeli Angleži zbirati prostovoljne prispevke zanje. To je edina pomoč, ki jo lahko nudijo Angleži deželi, ki je njim bolj potrebna, kakor oni njej, piše italijanski tisk. Kar se pa tiče očitka, da so italijanske čete vdrle v zibelko klasične kulture, vemo dobro, kako so Grki v časih bizantinskega cesarstva tlačili narode v vzhodnem delu Sredozemlja. Grška, ki ni nikoli spoštovala tujih pravic, ne more braniti tudi svojih.

JAPONSKI GOSPODARSKI NAČRT

TOKIO, 5. nov. Reuter. Informacijski biro javlja, da se pripravlja večletni načrt gospodarskega sodelovanja Japonske, Mandžukua in Kitajske. Načrt naj bi pripomogel k večji neodvisnosti teh držav od tujine. Prav tako so predvidene velike reforme v industriji teh držav ter olajševalni postopek v plačilu prometa med njimi.

DUHOVNA MOBILIZACIJA BULGARIE

SOFIJA, 4. nov. DNB. V okviru zakona o mobilizaciji vseh slojev naroda bo direkcija za propagando pri ministrstvu za vojsko prevzela kontrolo nad tiskom, filmom in drugimi javnimi ustanovami. Podpolkovnik Mladenov je prevzel nalogo, organizirati vso to službo.

Curij, 5. novembra. Divize: Pariz 9.93%, London 17.10, Newyork 4.31, Milano 21.70, Berlin 172.50.

Mariborska napoved: Spremenljivo oblačno in vetrovno. Včeraj je bila najvišja temperatura 15,0, danes najnižja 4,0, opoldne 17,0.

Grško-italijanska zamena v Postojni

TRST, 5. nov. ZPV. Sinoči je po poročilu iz Rima odpeljal iz Rima poseben vlak grškega poslanika Politisa s poslaniškim osebjem, kateremu so se pridružili tudi uradniki in nameščenci grških konzulatov v Italiji, oziroma se mu bodo spotoma še oni iz severnih mest Italije. Vlak vozi v Postojno, kjer bo počakal na vlak z italijanskim poslanikom v Atenah, poslaniškim in konzularnim osebjem, ki prispe čez Jugoslavijo. Čim prispe vlak z Italijani iz Grčije, bo spuščen čez mejo v Jugoslavijo vlak z Grki iz Italije. S tem se diplomatski odnosi med Italijo in Grčijo tudi formalno prekinjajo.

ATENE, 5. nov. Reuter. Italijanski poslanik Grazzi je z osebjem zapustil Atene. Z njim se je v posebnem vlaku odpeljalo tudi 190 Italijanov.

BERN, 5. nov. Reuter. Preko radia je

bilo objavljeno, da bo Švica zastopala interese Grčije v Italiji.

ODHOD TUDI IZ ALBANIJE

TIRANA, 5. nov. ZPV. Grški generalni konzul v Tirani ter 5 drugih grških konzulov iz Albanije je zapustilo v italijanskih avtomobilih Albanijo ter dospelo na jugoslovansko ozemlje. Vsi Grki v Albaniji, ki so v vojaških letih, so bili internirani v dvorcu bivšega kralja Zoga v Skadru. Žene, otroci in starejši možje pa smejo ostati v svojih hišah.

NOBENIH SPREMENB V ZADRŽANJU FRANCIE

WASHINGTON, 5. nov. Reuter. Francoski poslanik pri Beli hiši je izjavil, da ni nastopila v francoski politiki nobena izprememba, posebno ne glede francoskih posesti na zahodni hemisferi v pogajanjih z Nemčijo in Italijo.

Chartum, tragedija flegme in junaštva Angležev

Srečanje Edena z generalom Smutsom v ključu Sudana in Nilove doline, Chartumu — Uporni mahdijevci — Gordon-paša, žrtev angleške počasnosti — Kitchenerjevo maščevanje

Angleški vojni minister Anthony EDEN biva že dalje časa v Egiptu. Ogledal si je med potjo tja vse naprave na utrjeni Malti, v Egiptu in Palestini ter je imel z egiptsko vlado in poveljniki važna posvetovanja. Ves svet posveča njegovega bivanja na Bližnjem vzhodu veliko pozornost, saj je znano, da pripravlja Velika Britanija močan odpor na tem delu Sredozemlja. Nje položaj se je z zasedbo Krete in drugih točk na Grškem še pojačil. Simbolično srečanje Edena s južnoafriškim generalom Smutsom v Chartumu pa spominja ne le na povezanost angleškega imperija v Afriki, nego tudi na eno najtragičnih poglavij v kolonialni zgodovini britskega naroda.

Angleški narod je zapisal v svojo imperialno zgodovino mnoga dejanja, ki so prešla tudi v literaturo. Tako je slavni poljski pisatelj Sienkiewicz napisal fantastično lepo povest »Skozi pustino in puščavo«, ki ima resnično ozadje v eni največjih tragedij anglosaksonskega junaštva v bojih za Sudan, odnosno Egipt, v apoteozni branitelja Chartuma, Gordona.

Gordonova mrtvaška koračnica

Dne 4. septembra 1898 je bila v Chartumu pomembna slovesnost. Na razvalinah mesta so bile razpostavljene angleške čete. Zamolklo udarjanje bobnov je spremljalo zvok godbe škotskih dud. Skoro nobeno oko zagorelih borcev ni ostalo suho, ko so izzvenili med vrstami zadnji akordi Gordon-Clana mrtvaške koračnice na čast velikemu junaku. V belo oblečeni svečenik je glasno molil Oče naš. Na visokem jarbolu se je dvigala ponosna angleška zastava, poleg nje egiptski prapor. Zagrmela je salva z vojnih brodov na Nilu, trikratni »hura« čet na čast kraljici Viktoriji in egiptskemu keduju je še pretresel ozračje — in svečanosti je bilo konec.

Razjokal se je, kakor otrok...

Pred razpostavljenimi bataljoni je stal stari mož v svečani uniformi, obdan od visokih častnikov angleškega štaba. Bil je to zmogovalec Omduramana, generalni major sir Horatio Her- Kitchener, junak, ki je prav tega dne postal lord Kitchener of Chartum. In mož je plakal, razjokal se je kakor otrok, ko je glasba ubirala mrtvaške akorde nesmrtnemu junaštvu Gordona. Ta hladni Anglež, ki je bil vse življenje neustrašen vojak, je jokal tako krčevito vprav tega dne, ko je postal idol Viktorijanske Velike Britanije. Plakal zato, ker se mu je končno le posrečilo, izpolniti dano prisego, da bo maščeval prelito kri Gordona in njegovih tovarišev, ki so izdihali svoje duše pod kopji podivjanih derišev.

Kakšna tragedija anglosaksonske flegmatike. Gordon je moral pasti baš zaradi večno improviziranega angleškega načina bojevanja, da so jim najprej potrebne žrtve, katastrofe, preden se narod odloči za vsestransko reakcijo. Usodno prepričanje, ki ga je Chesterton formuliral z drastičnim izrekom: »Nam Angle-

DANAŠNJA EVOLUCIJA KULTURE

V novejšem času »gibanja duhov« postaja kultura na vseh svojih področjih vedno bolj vsestranska — opaziti je vsaj tako tendenco. To pa ni pojav »nove vzhodne kulture«, temveč zanesljivo znamenje, da naša kultura prihaja na novo stopnjo iz dosedanje stiske. Seveda se ta prehod vrši tam, kjer so tla za take prehode povoljnejša, kjer je upor, ki ga nudi oficijelni svet, manjši. (»Slovenija«.)

Kultura

Obisk pri slikarju Albertu Sirku

Pred skoro petimi leti je dobri znanec mariborskega kulturnega življenja, prof. Adalbert Sirk, zapustil Sv. Lenart v Slov. goricah in odšel v Celje, kjer zdaj deluje kot profesor na gimnaziji.

Iz šole grede sva se našla in po »inspiraciji« pri Turški mački krenila k njemu na dom. Cisto na periferiji velikega Celja stanejo. »Veš«, mi pravi, »se nisem mogel ločiti od Maribora, in tako stanujem še sedaj na Mariborski cesti«. Res je bil Sirk tesno povezan z Mariborom: bil je ustanovitelj »Brazde« in brez njega ni bilo v letih 1926—36 nobene likovne razstave; pa še sedaj rad sodeluje na mariborskih razstavah.

Tako sva prišla v atelje: velika soba, vsa obložena s slikami in drugo potrebno šaro. V kotu je Križani — spomin skupne razstave s kiparjem Napotnikom leta 1935. Razstave pa zbirka slik na steklo, turška posoda, knjige in na tleh v kotu mape, polne skic, akvarelov in risb.

»Kaj delaš«, povprašam. »Kaj delam?« — Ozri se, prijatelj in pogledaj! Pa me pelje od slike do slike. Vse polno novih del: morje, naša Dalmacija, produkt letelne robinzonade, ko je Sirk kot kapitan tolnj s celjsko družbo po splitskem arhipelagu. »Preketo, ti hudič si!« — »Sliki, jaz pa malat«, mi pavi, a mi vemo, da je zanj tudi nekaj ostalo. »Sedaj obdelujem te skice in pripravljam za razstavo. Po svoji stari navadi, hočem tudi letos o Božiču pokazati uspehe svojega enoletnega dela. Tako podam javen obračun, pa potem spet na delo.«

žem je dana vsa spretnost, da lahko popravljamo stare pogrške...«

Novi mesija Mohamed - Mahdi

V tistih dneh se Sudan prav za prav ni tikal Anglije in ga tudi ni imela namena osvojiti. Kar se je dogajalo junija 1881 v Sudanu, je bila povsem egiptska zadeva odnosno mohamedanska. Mohamedanski mesija Ahmed Mohamed-Mahdi je namreč s svojim podpihovanjem po Sudanu dvignil upornike. Mož sam na sebi ni bil spreten, vdajal se je najnižjim strastem pohote, zato je pa bil obsejen z idejo, da je pravi mesija, ki ga pričakuje islam in ki je pot potomce Mohameda pozvan, da z ognjem in mečem povede muslimane v boj za prerokov nauk.

Imel je uspehe, to tembolj, ker je bila tedaj egiptska uprava naravnost mizerna. Nič ni pomagalo, čeprav je novi prerok že v prvih spopadih izgubil nad 40.000 mož in da je egiptski vojskovodja Ad-el Kader pri Senana strahovito potolkel njegovega zaveznika, šejka Amr-el-Maksefa. Slednjega je kmalu nato porazil še angleški poveljnik egiptskih čet, Hicks paša, toda Ahmed Mohamed je prodiral dalje. Pri Kasghilu je potolkel 12.000 Hicksovih vojakov ter jim vzel 20 topov. Kmalu nato je strahovito porazil drugi egipt-

čanski oddelek pred vrati Suakima, zvezo tega mesta s Chartumom je pa pretrgal njegov vojskovodja Osman Digma. Avstrijec Slatin paša, egiptski generalni guverner Darfura, je bil ujet, na svobodo je prišel potem šele 1895. Egiptska vlada je ukazala, naglo izprazniti Sudan, drže naj se le mesta Suakim, Massaua, Sennar in Chartum. Baker paša je dobil nalogo, naj vpostavi zvezo med Suakimom ob Rdečem morju in Chartumom, toda večji del njegove vojske je prešlo k mahdijcem. Chartum je bil popolnoma odrezan in obkoljen.

Oblegani Gordon-paša

Leta 1883 so se oblasti odločile, očistiti Sudan od mahdijcev. Anglija, ki je medtem sklenila z Egiptom mir, je poslala slednjemu Charlesa Georgea Gordona pašo, ki je bil že prej v Sudanu. Toda, Angleži so mu dali sicer dosti denarja, ne pa vojakov.

Dne 18. februarja 1884 je došel Gordon v

General SMUTS

Chartum. Medtem je Mahdi premagal vse čete, ki so hotele priti Chartumu na pomoč, prav tako Gordonovih 2000 mož, ki so skušali dobiti zvezo iz trdnjave. Mahdi je došel pred mesto z vso svojo vojsko in ga oblegal. V trdnjavi je bilo 8000 Gordonovih vojakov in 11 parnikov. Da bi obleganje čimbolj uspelo,

Rodoljubje USA je zdaj na preizkušnji

Tako je vzkliknil v nedavnem svojem govoru poveljnik ameriškega letalstva Arnold na zborovanju bankirjev v New Yorku. »Noben narod na svetu danes ne more pojačiti svoje obrambe, ako prepušča vse delo vojakom, sam pa živi, kakor da bi bil mir trajen. Denar je najznačilnejši činitelj v obrambi države. Kongres je sicer votiral velike vsote denarja za oboroževanje, treba pa je, da sodeluje tudi privatna iniciativa. Kajti potrebno bo precej časa, preden se bo denar pretvoril v letala, topove ali tanke.«

Letalstvo je danes prva sila v vojni. Vse izkušnje v evropski vojni moramo izkoristiti v svojih letalskih tovarnah. Lani so imele USA 1800 letalskih častnikov in 18.000 izvežanih pilotov, zdaj je že 6000 častnikov in 60.000 letalcev. Drugo leto se bo to število podvojilo. Doslej smo izvršili naročila za dve milijardi dolarjev letal, industrija, ki je ta naročila prejela, šteje 125.000 delavcev. Pripravljati se moramo pa še bolj za bodoče naloge v eventualni vojni.«

Uspehi naše nemške narodne manjšine

Dunajski »Völkischer Beobachter« piše: »V zadnjih tednih so bile številne želje nemške narodne manjšine v Jugoslaviji predvsem v kulturnem področju izpolnjene: **otvorjena je bila cela vrsta novih šol, že obstoječe šole so bile razširjene.** S tem je vlada po dolgih letih čakanja ugodila posebno nujni težnji Nemcev v Jugoslaviji. Kakor se čuje, se bavi vlada **trenutno z načrtom, kako bi ustregla željam nemške narodne skupine po samo-**

upravi nemških občin v Banatu in Bački. Romunski zgled je zastavil svoj vpliv tudi v Beogradu. Če v Sibinju (Hermannstadt) in Medijašu v Rumuniji spet uradujejo nemški župani in če so bili v devetih drugih sedmograških in banatskih mestih imenovani nemški podžupani, potem je prav in umestno, da se dovoli nemška uprava tudi v nemških občinah Jugoslavije.«

sodeluje že od ustanovitve dalje pri »Našem rodu«, sodeloval je tudi v »Našem valu«, »Ilustraciji« in drugod. Med skicami pa sem opazil tudi karikature. Tu nastajajo »celjski obrabi« za »Toti list«. Baje se celjski prominenti Sirka bolj boje kot policijske ure: Nihče ne ve ne ure ne dneva, kdaj bo zagledal svojo karikaturu v »Totem listu«.

Zanimalo me je še, kako je z likovnim življenjem v Celju. Imamo svoje kulturno društvo Celjski kulturni teden — Ce-Ka-Te. Likovniki imamo v njem svoj odsek. Lani sem imel v okrilju CKT kolektivno razstavo, ki je dosegla zelo lep moralen in gnoten uspeh. Zanj sem hvaležen vsemu CKT. O Božiču smo skupno razstavili celjski likovniki. Spomlad pa sem bil delegiran kot gost slovenske »Lade« na razstavo srbske »Lade« v Beogradu. Bil sem tudi osebno navzočen pri otvoritvi in so me srbski tovariši sprejeli z vso iskrenostjo. Dosegel sem lep uspeh — tudi odkup. Udeležbo mi je omogočila banovina in celjska občina, ki je tudi ob tej priliki odkupila sliko »Celje«.

V tem pa mi gospa Dora pokaže brzojav, s katerim so beograjski tovariši obvestili našega umetnika, da je bilo njegovo odlikovanje z redom sv. Save IV. stopnje že odposlano v Celje. Skoro bi bil g. profesor hud na gospo, češ, da izdaja družinske intimnosti, pa sedaj ne more biti pač drugače, kakor da mu na tem mestu tudi javno čestitamo k odlikovanju in da mu želimo lepih uspehov k letošnji razstavi in še v bodoče vedno toliko mladeniške sile, kakor jo poznamo pri njem od vsega začetka, ko se nam je prvič predstavil v krogu naših slikarjev na ljubljanski razstavi in kakor jo vidimo še danes v njegovih delih in vsem njegovem življenju.

je Mahdi zasedel tudi Berbero, malo niže na Nilu.

Kanadski splavarji na Nilu, angleški pehotni polk na kamelah

Gordonu so poslali na pomoč devet pehotnih bataljonov, dva in pol eskadrona konjenikov, dve bateriji topov in 1500 jahačev na kamelah. Za transport teh čet so zgradili 800 plitvih čolnov, iz Kanade je došlo 500 splavarjev, ki so bili spretni v krmarjenju po rečnih brzicah. Pehotni polk angleških grenadirjev Royal Sussexa je bil v ta namen dva dni poprej izpremenjen v polk jezdecev na kamelah. Ta oddelek se je moral vse l. 1884 boriti proti mahdijcem. Končno se je četam le posrečilo priti na določeno mesto, toda z velikanskimi izgubami. Čolne je bilo treba pred brzicami ponovno iztovoriti, kamele so večinoma poginile, konji so ostali večkrat po 48 do 60 ur brez vode. Odprava je izgubila skoraj petino svojih mož, ko je prišla do nje vest o junaški smrti Gordona v Chartumu.

Strašna smrt Gordona in posadke

Deset polnih mesecev se je branila Gordonova posadka v oblegani trdnjavi proti ogromni premoči. V glavnem napadu, ki je sledil 25. januarja so sovražniki udri v mesto, izčrpana posadka je podlegla v groznem klanju. Gordona so zadele puščice kopja, ko se je prikazal na vratih svojega doma. Prepozno so mu poslali pomoč, čeprav je tolikrat prošil zanj. Podivjane čete so mu odrezale glavo ter jo zmagovalno nosile po taborišču in jo kazale ujetnikom.

Doli na Belem Nilu se je mahdijcem še dalje upiral Nemec Schnitzer, nazvan Emin paša. Angleška odprava pod vodstvom raziskovalca Stevensona ter nemška pod vodstvom dr. Petersona sta prodrla iz Konga in z vzhoda do njega. Iz Madelaie se je moral končno tudi Emin paša 1890. umakniti.

Maščevanje lorda Kitchenerja

Sam Mahdi ni dolgo užival trumfa. Umri je 1885 v Chartumu po razvratnem življenju. Med onimi pa, ki so morali bežati ob Nilu navzgor, je bil tudi mlad, visok častnik: Horatio Herbert Kitchener. Temu se je trinajst let kasneje posrečilo, z zmagovalnim vkorakom v Chartum maščevati strašno Gordonovo smrt. Anglija je zavladala Sudanu, po njem kasneje Egiptu in Suez, lord Kitchener pa je, velik narodni heroj, izgubil življenje v valovih Atlantika, ko je nasedla na mino ladja, ki je vozila strelivo za rusko vojsko v Murmansk. —ine

Kljub bombardiranju je bil angleški izvoz letos v prvi polovici leta za 20 odst. večji kakor lani ob istem času.

Od 260 za odhod prijavljenih Angležev jih je ostalo v Rumuniji še 150.

„Vinceremo!“

»Mussolini je ljubeči, skrbni oče svojega naroda!« je dejal madžarski poljedelski minister Teleki na povratku iz Italije. »Ko so gojenci vojne mornarice korakali v paradnem maršu »Passo romano« mimo, je duce z zadovoljstvom gledal ponosne te korake in disciplino mladine. V Italiji vzgajajo dečke že od 6. leta dalje v nacionalnih dolžnostih. Današnja Italija je prenasočena vere v zmago fašizma. Neprestano so odmevali vzkliki »Vinceremo!« (Zmagali bomo). Zanje je zmaga sama po sebi umevna, sam sem bil prepričan o tem, ko sem poslušal besede Mussolinija, ki je govoril z veliko prisrčnostjo o madžarskem narodu.

Lepega popoldneva sem položil venec na grob Mussolinijevih staršev v Predappiu. Dom, kjer se je Mussolini rodil, je preprosta hišica sredi lepih holmov. Ima kovačijo, sobe so urejene še vedno tako, kot nekdanj in so pravi muzej za Italijo. Ko sem zrl na plodna polja Romagne spodaj, na slikovite razvaline in poslušal šumenje deroče reke, sem razumel, kako je mogel Mussolini dobiti tu duha za prerod Italije.

Dosedanji predsedniki Zedinjenih držav

1. Jurij Washington, federalist	1789—1797
2. John Adams, federalist	1797—1801
3. Thomas Jefferson, demokrat	1801—1809
4. James Madison, demokrat	1809—1817
5. James Monroe, demokrat	1817—1825
6. John Q. Adams, demokrat	1825—1829
7. Andrew Jackson, demokrat	1829—1835
8. Martin van Buren, demokrat	1837—1841
9. W. H. Harrison, neodv., 4. III.—4. IV. 1841	
10. John Tyler, demokrat, 4. IV. 1841—1845	
11. James Polk, demokrat	1845—1849
12. Zachary Taylor, neodv. 1849—9. VIII. 1850	
13. Millard Fillmore, neodv., 9. VIII. 1850—1853	
14. Franklin Pierce, demokrat	1853—1857
15. James Buchanan, demokrat	1857—1861
16. Abraham Lincoln, republik.	1861—1865
17. Andrew Johnson, rep., 15. IV. 1865—1869	
18. Ulysses S. Grant, republ.	1869—1877
19. Rutherford Hayes, republ.	1877—1881
20. James Garfield, rep., 4. III.—19. IX. 1881	
21. Chester A. Arthur, rep., 19. IX. 1881—1885	
22. Grover Cleveland, demokrat	1885—1889
23. Benjamin Harrison, republ.	1889—1893
24. Grover Cleveland, demokrat	1893—1897
25. William Mac Kinley, republ.	1897—1901
26. Theodore Roosevelt, republ.	1901—1909
27. William H. Taft, republ.	1909—1913
28. Woodrow Wilson, demokrat	1913—1921
29. Warren G. Harding, republ.	1921—1923
30. Calvin Coolidge, republ.	1923—1929
31. Herbert Hoover, republ.	1929—1933
32. Franklin Roosevelt, demokrat	1933—1941
33. ? ? ?	

Novice

Kako je z umetnimi gnojili pri nas?

Pred kratkim je bila v Beogradu konferenca strokovnjakov, ki se je bavila z vprašanjem, kako povečati pridelok v našem poljedelstvu. Na konferenci so sodelovali poljedelski eksperti, izvozniki poljedelskih pridelkov, zastopniki tovarn za umetno gnojilo, uvozniki umetnih gnojil itd. Vse delo konference je temeljito na podatkih iz poročila kmečke zbornice Dravske banovine, objavljenega l. 1939. Iz njega je razvidno, da v Jugoslaviji producirajo v glavnem superfosfat in dušična gnojila. Produkcija je znašala l. 1937 9700 vagonov, a l. 1938 12.000 vagonov (večji del, t. j. 5000—7000 vagonov so izvozili). Pri nas uporabljamo vse premoale umetnih gnojil v poljedelstvu. V l. 1937 je bilo uporabljeno na 1 ha zemlje, zasejane z žitom, le 3,6 kg umetnih gnojil. In sicer je bilo na pr. na 1 ha v Sloveniji uporabljeno 14 kg, dočim v drugih krajih umetnih gnojil vobče niso uporabljali. Vzrok temu je po mnenju konference predvsem nezadostna izšolanost kmetov, ki uporabljajo različne vrste umetnih gnojil, ne da bi izbirali najprimernejše.

Konferenca je predlagala, naj domače tovarne umetnih gnojil prodajajo svoje produkte v glavnem doma. V ta namen naj bi se osnoval fond od 10 milijonov din, s pomočjo katerega bi lahko država ali Prizad kupovala ogromne količine umetnih gnojil in jih nato prodajala kmetom v zaostalih področjih z 20—40% popustom. Nekateri so predlagali, da naj domače tovarne prodajajo za 10% izpod eksportne cene, na kar pa niso pristale in sporočile, da lahko prodajajo le po mednarodni tržni ceni, ceneje pa nikakor. (Stališče tovarne Rušah.) Ker tovarne umetnih gnojil ne morejo več dobivati surovin, t. j. fosfate iz francoskih kolonij v severni Afriki, naj se zabrani izvoz koščene moke, ki znaša 200—400 vagonov letno (v zvezi s tem predlogom priporočila sedaj ministrstvo poljedelstva kmetom, naj zbirajo kosti). Konferenca je razpravljala tudi o vprašanju odprave uvozne carine na umetna gnojila, toda ni bila enotna, ker so proti odpravi carin odločno nastopili zastopniki kemične tovarne »Zorka« in zastopniki uvoznikov čilskega solitra. Nadalje je konferenca predlagala uvedbo posebnih tarif za umetna gnojila na železnicah, ustanavljanje apnenih mlinov, izboljšanje vaških gnojnic. Vse to bi stalo 100 milijonov din ter bi bilo izvedeno v desetih letih.

O konferenci je prinesel dunajski gospodarski tehnik »Südost-Echo« daljše poročilo svojega zagrebškega dopisnika, pod naslovom »Več gnojil za poljedelstvo«. Po mnenju dopisnika je bila skli-

cana konferenca zelo pozna in ne bi prišlo do njenega sklicanja niti sedaj, če ne bi država zaradi slabega pridelka pšenice morala rešiti tudi vprašanje preskrbe potrebnih predmetov iz inozemstva, za katere je nujno potrebna zamenjava z domačim žitom, živino, mesom in podobno. V glavnem se tudi dopisnik strinja s sklepi konference. Ni se pa bavila kon-

ferenca z razmerami v našem poljedelstvu, posebno ne s tem, kako bo velika večina naših kmečkih poljedelcev nabavila vsa potrebna gnojila in v zadostni količini. Tu ni dovolj samo opozarjati na kmečke predsodke in nepoučenost, temveč začetni resno odstranjevati tudi še vse ostale ovire. — sv.

Stanje naše Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 31. oktober kaže naslednje glavne postavke (vse milj. din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 22. oktober):

Aktiva: zlato v blagajnah po stabilizacijski vrednosti 2.104,3 (16,3), zlato v inozemstvu 380,25 (50,1), skupno zlato 2.484,6 (66,3), devize izven podlage 471,9 (—94,8), kovani denar 182,2 (—12,9), posojila: menična 1.509,56 (35,85), lombardna 182,1 (10,1), skupno posojila 1.691,7 (45,96), vrednostni papirji 333,7 (35,0), eskont bonov državne obrambe 5.907,0 (340,0), razna aktiva 1.904,57 (37,08).

Pasiva: bankovci v obtoku 12.924,3 (439,5), drž. terjatve 16,15 (—33,46), žirovni računi 1.395,5 (—18,6), razni računi 1.404,3 (25,85), skupne obveznosti po vidu 2.816,0 (—25,2), razna pasiva 340,25 (5,3).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 15.740,3 (414,3), skupna zlata rezerva po stvarni vrednosti 3.975,3 (106,1), od tega samo zlato v blagajnah po stvarni vrednosti 3.366,9 (25,9) milj. din, skupno kritje 25,25 (v prejšnjem izkazu 25,24)%, od tega samo z zlatom v blagajnah po stvarni vrednosti 21,39 (21,79)%.

Pred emisijo notranjega posojila

Po poročilih »Jugoslovenskega Lloyd« bi moralo priti do emisije notranjega posojila že v novembru. Prej pa bo konferenca predstavnikov privatnega denarništva, ki bo določila modalitete za vpis. Nato naj bi ministrstvo financ objavilo pogoje, višino, obrestno mero in druge

podrobnosti. Ni pa še znano, kako visoka bo emisija posojila, verjetno bo izvedena v etapah. Po raznih konferencah, ki so jih imeli že predstavniki zasebnega denarništva z ministrom financ sodeč, bo uspeh zasiguran, kot pravi omenjeni list.

Semenski krompir za vrtove

Ker po mnogih naših krajih, posebno pa v okolici mest, ljudje nimajo dobrega in zares zgodnjega krompirja, je banska uprava naročila semenski krompir »Bintje« pri Kmetijski gospodarski zadrugi v št. Vidu pri Stični. Ta krompir se bo razdelil brezplačno med naše gospodarske, kmetijske in zadružne organizacije, kakor tudi podružnicam SVD po 150 kg v okolici mest in na podeželju.

Kdor sprejme ta krompir, ga mora po 15 kg razdeliti med kmečke in delavske družine, ki ga morajo spomladti nasaditi, približno 50 kv. m. Vsak pridelovalec mora točno voditi evidenco o sajenju, rasti in pridelku tega krompirja, posebno pa voditi točno evidenco o pridelku. Od pridelka mora odstopiti 15 kg oni organizaciji, od katere je krompir prejel. Organizacija pa ga mora dati naslednje leto zopet na razpolago drugi partiji zopet po 15 kg pod istimi pogoji. Na ta način na-

merava banska uprava na preprost in cen- nen način razširiti dober in rani krompir, posebno za našega malega človeka, ki prideluje krompir na vrtovih ali pa na malih njivah.

Dobimo tudi ustanove za preskrbo z živežem in kurjavo

Po poročilih iz Beograda je izdelan načrt »Uredbe o ustanovah za preskrbo«, ki bo uvedla posebne občinske urade za preskrbo prebivalstva. Obvezni bodo posebno po večjih mestih. Pri podjetjih, ki zaposlujejo več kot 30 delavcev, bodo ustanovljene konsumne organizacije. Tako občinske, kot tudi tovarniške konsumne ustanove, bodo preskrbovale živež po nabavni ceni. Preskrbovale pa bodo samo najnujnejša sredstva za prehrano ter kurjavo. Merodajni poudarjajo, da novim

Omejitev prodaje gospodarskih podjetij

V zvezi z informacijami, po katerih bo hrvatska uredba o kontroli pri prodaji gospodarskih podjetij raztegnjena tudi na ostala področja države, poročajo tudi o načrtu, da bi ustanovili veliko delniško družbo, po vzorcu zapadnjaških holding kompanij, ki bi prevzela vsa podjetja, katera nameravajo lastniki sedaj ali pa v bodoče prodajati.

RAZDELITEV PREMOGA IZ DOMAČIH PREMOGOKOPOV

Kmalu bo s posebnimi ukrepi urejeno tudi vprašanje razdelitve premoga iz domačih premogokopov. Razdelitev bo racionalizirana tako, da bo vsak rudnik najprej preskrboval premog za svoje najbližje področje, predvsem industrijo, šele v drugi vrsti bo moral preskrbovati tudi druga področja.

g Velika živinorejska razstava je v Gospiću. Njen namen je dvigniti tudi živinoreje revne Like. Na konjski razstavi so posvetili posebno pozornost liškim žilavim konjičem, prav tako pa tudi takozvanemu liškemu buša-govedu. Najlepši eksemplarji pa so bili med razstavljalnimi ovčami.

g Juto homo uvažali iz Turške, kot bi sodili po ponudbah Turčije, ki ponuja večje količine jute na podlagi kompenzacije. V Turčijo bi izvažali konopljo in njene izdelke.

g Bratva oljk se je začela v Dalmaciji. Po poročilih bi sodili, da bo letošnja bratva mnogo slabša, kot pa je bila lanska ter zato tudi napovedujejo višje cene olju.

g Povečanje cene za petrolejske kanle stopi v veljavo od 1. nov. t. l. Po naredbi upravnega odbora samostalne uprave državnih monopolov, ki jo je odobril minister financ, se bo cena pri posodi povečala na 15 din od sedanjih 10 din.

g Izvoz surovin kož iz Hrvaške bo spet dovoljen, ker je na Hrvaškem zaradi prepovedi surovin kož nastopilo pomanjkanje usnja. Hrvaški interesi so se namreč močno zalagali iz Slovenije, odkoder pa niso po tej prepovedi več prejeli potrebnih količin usnja.

RUBY M. AYRES:

DRUGI MEDENI TEDEN

ROMAN

26

Razen njega nima Kristina nikogar na svetu. Vsa odgovornost zanjo je legla na njegova ramena. Ta misel ga je dražila od sile.

V dušku je vili vase brandy. Ozrl se je na uro. Bilo je že pol petih. — Moj Bog, — si je dejal, — šele dve uri sva poročena; kdo bo nosil to breme do konca življenja?

Kristina, ne, ona tega ni kriva. Sam jo je zaprosil za roko. Ponosen bo nanjo. Medtem je vstopil sluga.

— Gospa mi je naročila, naj vam sporočim, da je čaj pripravljen.

Jimmy se je zravnil. Poskusil se je napraviti takega ko bi bil že najmanj dvajset let poročen.

— Hm, hvala, — je dejal slugi. Počakal je še pet minut, nato je odšel po stopnicah.

Ustavil se je za hip pred vrati kot šolarček s slabo vestjo. Vznemirjeno si je šel z roko skozi lase ter si popravil samovoznico. Naredil je že dva koraka, a se je še ustavil. Ko se je na koncu hodnika pojavila služkinja, se je šele odločil. Na videz samozavestno je široko odprl vrata. Kristina je ostala ob oknu.

— Čaj je že nekaj časa na mizi. Upam,

da še ni mrzel.

— Še raje pijem mrzlega, — je rekel.

V resnici pa Jimmy za vse na svetu ni maral čaja, ne vročega ne mrzlega. — Kljub temu pa je z vjujnim obrazom sedel za mizo, vzel ponujeno skodelico in pil.

— Prijazna soba, kaj? — je poskusil pričeti razgovor.

— Da, — je rekla Kristina. Že v tretje si je sladila svoj čaj, ne da bi vedela. S krožnika je vzela kolač. Roka se ji je tresla, da ji je padel na mizo. Jimmy se je smejal. In zdelo se je, da se mu je povrnil nekdanji fantovski smeh iz Upton House, ki bo prebil led med mlado poročencema.

— Vsakdo bi si mislil, da se šele od včeraj pozna, — je dejal, da bi s tem odgnal zadrego. — In vendar se že tako dolgo pozna.

— Vem, toda... — Ozrla se je nanj in vsa zardela. — Bojim se, Jimmy, da boš kmalu spoznal, da si storil napako; bojim se, zdi se mi, da sem še tako mlada in neumna.

— Nikar slabo ne govori o dami, s katero sem se pravkar poročil.

— Toda res je, — je priznala, Odloži-

la je skodelico na mizo in pristopila k njemu.

— Rada te imam, Jimmy, — mu je nežno rekla. — Vse bom storila, da bom taka žena, po kakršni hrepeniš.

Jimmy bi ji rad odgovoril, a mu je beseda zastala v grlu. Ne, Kristina nikoli ne bo taka žena, ga je zbudila ostra misel.

— Mili, mili moj fant... — mu je še zvenelo v ušesih.

Skril je vzdih, ki se mu je utrlil na ustnicah. Prijel je Kristino za roko in jo poljubil. — Vse bo še tako lepo, — je trdno dejal, — samo glave ne izgubi.

Toda Kristina še ni bila pomirjena.

— Tako različna sem od drugih žen, s katerimi si se v življenju srečal, — mu je rekla prav resno.

— Nisem zabavna in duhovita in ne znam se oblačiti tako prikupno kot druge. Jimmy se je nasmehnil.

— Že res, vendar si človek utegne kadar koli obleko kupiti, — je dejal in nežno se mu je storilo v srcu, ko jo je pogledal.

— Bodi sicer kakor koli, vendar imaš velike prednosti pred drugimi ženami.

— Mar res? Kaj s tem misliš, Jimmy? In spet ji je poljubil drhteče prste.

— Bila si moja prva ljubezen, — je rekel kar najbolj nežno, — in malo je mož, ki se lahko pobahajo, da so se oženili s svojo prvo ljubeznijo.

Sedaj pa je bila Kristina docela srečna. Sklonila se je in ga poljubila. Jimmy je bil nenavadno vznemirjen. Življenje ven-

darle ne bo tako težko. Izbral je čokoladni kolač v obliki srca in slastno vanj ugriznil.

— Kaj sodiš, če bi se za nekaj dni odpeljala v Pariz? — jo je presenetljivo vprašal. Seveda, zabavno bi bilo, pokazati Kristini Pariz. Toplo jo je pogledal v oči.

Da, Kristina je prav mikavna, tega ne more nihče tajiti. V srcu je bil ponosen, prav hudo ponosen. Pa tudi nič ne dvomi, da bi si ne opomogel pred udarcem, ki mu ga je bila zadala Cynthia. Potlej bosta s Kristino zares popolnoma srečna.

Ko je pojedel čokoladni kolač, jo je vprašal, ali bi smel pokaditi cigareto, kajti hudo se mu je že tožilo po kajenju. Jimmy namreč ni vedel, ali sme kaditi v sobi, kjer bo Kristina prebivala malone ves dan. S Cynthiajo je bilo lahko, ker je sama kadila. Nikoli mu ni bilo treba prositi radi kajenja.

Kristine pa si nikakor ni mogel predstavljati s cigareto v ustih. In vendar mu je bilo to pri Cynthiaji prav všeč. Čudno, kako različne so si žene.

— Prosim, kar kad, — je rekla Kristina. Všeč ji je bilo, da jo je poprosil za dovoljenje. Ponos jo je pognal kvišku kot sveža vzmet.

Jimmy je bil trenutno srečen. Zdelo se mu je, da skokoma napreduje. Vstal je in stopil h Kristini. Že jo je hotel objeti, a je nekdo potrkal na vrata. Odkočil je, ko da ga je nekdo zalotil pri prepovedanem opravilu.

(Dalje.)

Upokojenci v boju za obstanek

Socialni red je takšen, da so tisti, ki so najbolj potrebni, zmeraj zadnji. Tako se godi upokojencem. Danes niso njihove pokojnine v nobenem razmerju več z našačajajo draginjo. Saj pretežna večina njih nima drugega dohodka kot bomo pokojnino. O vseh teh stiskah in težavah

upokojencev je razpravljala občni zbor njihove organizacije, Društva državnih in samoupravnih upokojencev za Slovenijo, ki šteje 2900 članov. Na tem zboru sprejete resolucije, zahtevajoče povišanje prejemkov in zinsko pomoč bodo slovenski delegati predložili na skupščini

vseh banovinskih društev, ki se sestane 8. januarja v Beogradu. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen dosednji predsednik društva dr. Ivan Vrtačnik, predsednik upravnega sodišča v p. in po večini dosednji odbor.

Uspela gledališka predstava v Rušah

V nedeljo popoldne je igralo sokolsko gledališče v Rušah v nabito polni dvorani Kuničičevo mladinsko igro »Triglavska roža«. Režija je bila v rokah gđe. Marice Čepejeve. Pri igri so sodelovali tudi že znani ruški igralci: Sornik, Janko, Lobnik, Skrbinek Majda, mladi Dobljekar in Fric Angela. Sodeloval je tudi društveni orkester in gđe. Anica Čepejeva s solo točko. Tudi scensko je bila igra dovršena. — Igra bodo v nedeljo, 10. t.m. popoldne ponovili. Da-mo.

Odlikovanje Mohorjeve družbe

Včeraj popoldne je bila v sejni dvorani Mohorjeve družbe v Celju slavnostna seja, katere so se udeležili odborniki družbe s predsednikom prelato dr. Cukalom na čelu, mariborski škof dr. Ivan Tomažič, beograjski nadškof dr. Ujčić, delavstvo in nameščenstvo tiskarne, zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter

ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, ki je imel priložnostni nagovor, po katerem je izročil predsedniku družbe dr. Cukali red sv. Save prvega razreda, s katerim je bila družba odlikovana ob priliki 80 letnice. Zvečer je bil udeleženem prirejen banket v hotelu »Evropa«.

Železniška nesreča zaradi poplave

Na progi Sarajevo-Višegrad-Užice se je pripetila težka nesreča. Ta proga je poplavljen in je voda napravila ogromno škodo. Med postajama Svetlina in Prača je iztiril tovorni vlak. Lokomotiva in 14 vagonov se je zrušilo ob progi. Vlakovodja Klarič in kretnik Mašić sta težje ranjena. Škoda je ogromna. Promet je bil

nekaj ur ustavljen, sedaj pa je proga že popravljena. — Tudi iz Sarajeva poročajo o železniški nesreči zaradi poplave. Pred postajo Pala je iztiril tovorni vagon ter razkopal progo, da je bil ves promet na tej progi za nekaj ur ustavljen. Tudi v tem primeru je precejšnja škoda.

Kako je špekulant izdeloval »papriko«

Sarajevska policija je aretirala trgovskega potnika Slavka Grgića, ki je prodajal trgovcem »papriko«. Trgovci so se kasneje prepričali, da sploh niso kupili prave dišave, pač pa neko čudno mešanico. Aretiranec je priznal, da je blago kupil od Vladimira Štarka, bivšega pot-

nika in slaščičarja. Tudi tega so prijeli. Zanimiv je njegov recept za izdelovanje »paprike«. Zmešal je namreč 2 kg bele moke 0gg, četrt kg rdeče barve, četrt litra olja in četrt kg prave paprike. To mešanico je nato prodajal po 24 din kg, potnik Grgić pa po 34 din.

V čolnih bero koruzo

Že v včerajšnji številki smo poročali o poplavih v naši državi. Zlasti sta narasli reki Kolpa in Korana. V okolici Siska so polja preplavljena z vodo, saj je Kolpa narasla za cele 4 metre nad normalo. Nesreča je tem večja, ker še niso

vsil kmetje obrali koruze. Zato so se s čolni peljali na koruzna polja in kar iz čolnov trgali letošnji pridelek. Seveda nudi takšna slika razumljivo žalostne vtise.

n Zadnji potomec »Bosanskega Zmaja« je te dni umrl v Gradačcu. Je to Bečirbeg Gradaščević, ki je sodeloval v Ali-beg Firdusovem gibanju in bil član Bosanskega sabora.

n Tridnevni vojaški manevri so bili v okolici Trebinja. Vodil jih je general Varjačić in jim prisostvoval poveljnik II. armadne oblasti general Dušan Simović.

n Samo podnevi smejo pluti naši parniki. Ta ukrep je bil izdan iz varnostnih razlogov, ker so začele številne mine v naše morje. Sicer so mnogo min že polovili in napravili neškodljive, vendar je previdnost še vedno umestna.

n Citati in pisati bodo učili pozimi hrvatski akademiki nepismene delavce in kmete v Gružu.

n Nenanađna smrt v tramvaju je doletela ravnatelja papirnice iz Čačka, dr. Milana Simića, ki je prišel v Beograd na obisk k nekim svojim znancem. Postalo mu je slabo in kmalu nato je bil že tudi mrtev. Star je bil 40 let.

n Diplomirani je na pravni fakulteti v Ljubljani Alojzij Princič, dipl. konzul. akad. iz Laškega.

n Častni občan Marenberga je postal bivši marenberški poslanec Karel Gajšek, notar v Mariboru. Posebna deputacija Marenberžanov mu je izročila umetniško izdelano diplomu častnega občanstva.

n Napredovala sta v 3/2 dr. Janko Kolnik, inšpektor prosvetnega ministrstva, v 7. skupino pa Stanko Petelin, profesor učiteljskega v Ljubljani.

n Mleko po 3 din so začele prodajati trboveljske mlekarice. Drugod je mleko še po 250 ali največ 275 din.

n Ceno olja je okrajno načelstvo določilo za ves obseg laškega okraja na 2525 din za liter.

Celle

Ne puščajte potnikov predčasno na železniške tire!

Do leta 1918 na celjski postaji peron ni bil zavarovan s pregrado. Potniki so lahko svobodno hodili pred prihodom vlaka po železniških tirih. Nekega dne po preobratu pa se je zgodila železniška nesreča, ki je zahtevala štiri smrtno žrtve, ker je vlak zavozil v množico ljudi, ki so bili na tirih. Po tem žalostnem dogodku so peron obdali z ograjo in noben potnik ni mogel prej s perona, dokler ni vlak obstal in je tako bila vsaka nesreča izključena. To se je izvajalo do nedavna. Sedaj pa se potniki spel svobodno sprehajajo pred prihodi vlakov po železniških tirih. Med njimi

S KRUHOM IN SVINJSKO GLAVO JE PRIŠEL V ZAPOR

V Zagrebu je znani klativitez in tat Josip Bratovinski ukradel neki ženi iz žepa denarnico, v kateri je bilo 12.000 din. Ker je zvedel, da ga policija zasleduje, se je kot »nedolžen človek« sam prijavil policiji. Za vsak slučaj pa je prinesel s seboj precej kruha in celo svinjsko glavo, da bi v zaporu ne stradal. Seveda mu ta proviant ne bo zadoščal za vse dni, ki jih bo moral žepar presedeti za zamreženimi okni.

Ljubljana

a Umrli je g. Ivan Röger, upokojeni ravnatelj zavarovalnice »Sava« in »Assicurazioni Generali« v 7. letu starosti. Pokojnik je služboval pri tem zavodu nad 40 let in je bil znan po vsej naši deželi.

a Tragično je preminula 23 letna služkinja Pepica Bratkovičeva, doma ob St. Jerneja na Dolenjskem. Dekle je bilo božastno in se je pri takem napadu ponoči zadušilo v postelji.

a Novo knjižnico je pridobila Ljubljana s tem, da je Sokol I obnovil nekdanjo knjižnico Simona Gregorčiča, ki zaradi raznih ovir več let ni poslovala. S to knjižnico je združil tudi knjižnico iz zapuščenih pokojnega notarja Ignacija Gruntarja tako da šteje zdaj nad 8000 zvezkov. Novo »Gruntar-Gregorčičevo knjižnico« so slovesno odprli na Taboru ob navzočnosti predstavnikov prosvetnih ustanov in sokolskih organizacij.

Plesni tečaji Atene se začnejo sredi novembra pod vodstvom plesnih mojstrov v novourejenih društvenih prostorih. Tečaji so namenjeni onim, ki si žele pridobiti začetne pojme plesnih umetnosti in onim, ki žele izpopolniti. Ločimo tečaje za dečke, za samce deklice, za odrasle, za šole, internate, ustanove in zaključene družbe. Ustmena pojasnila daje društvo od 4. do 9. novembra od 14. do 16. ure v Gosposki ulici 3/II. Vabimo k obilni udeležbi. Cene zmerne.

a Zveza društev Mali gospodar in Društvo rejcev malih živali v Ljubljani sta se preselila iz dosedanjih društvenih prostorov v Gajevi ulici 9 v nove poslovne prostore v Gosposki ulici 4.

o Veliki sladkosnedeži morajo biti tatovi v prekmurskih Bakovcih. Najprej so ukradli posestniku Francu Jančarju tri panje, jih odnesli na bližnji travnik in pobrali iz njih sladko satovje. Še isto noč so nato zmanjkali tudi posestniku Lukaču iz kurnika trije piščanci. Kmalu pa so sladkosnedeže zasledili. Nekaj 15 letni mladenič je namreč ponujal gostilničarju v nakup tri piščance. Začeli so ga zasliševati, odkod jih ima in kmalu se je izkazalo, da so to oni trije piščanci, ki so izginili Lukaču. Sodeloval pa je pri nočnem obisku še neki drugi 18 letnik.

o Enkratno plačo do višine 1700 din dobe trboveljski občinski nameščenci po sklepu občinskega odbora. S tem bo trenutno zadoščeno njihovim težnjam. O regularnem povišanju prejemkov pa bo uprava še razmotrivala.

o Samomor je naredila posestnica Marija Korošec iz Skrbilja pri Majšperku. Obesila se je v drvarnici. Zapušča dva otroka. Stara je bila šele 31 let.

o Z lestve je padel 27 letni kočar Karner Avgust iz Oliškega vrha pri Dravogradu in zadobil težje notranje poškodbe.

Socialni teden v Zagrebu

V ponedeljek se je pričel v Zagrebu socialni teden s številnimi prireditvami kulturnega in socialnega značaja. Dohodki teh prireditev so namenjeni revnim hrvatskim družinam in siroma-

kom. Pozdravne poslanice so poslali prirediteljem hrvatski ban dr. Šubašić, zagrebški nadškof dr. Stepinac in predstavniki raznih organizacij ter ustanov.

Bosanski Tarzan

Človek, ki je že od mladosti v gozdu in še ni videl ljudi

V gozdovih okoli vasi Sebešić pri Travniku v Bosni živi že več let Ivan Piščević, katerega so njegovi starši že kot otroka odložili v gozdu in je vse svoje dosedanje življenje preživel v bosanskih gozdovih. Piščević živi pravo življenje filmskega Tarzana, hrani se s koreninami in surovo divjačino, zlasti s krvjo ubitih živali. Ne zna govoriti ter je sploh pravi divji mož, saj še nikoli ni bil med ljudmi. Te dni so ga slučajno odkrili bosanski drvarji, ki so Tarzana s pretvezami odpeljali v Travnik, kjer se je prvič srečal z ljudmi. Bil je zelo preplašen in vsake stvari, zlasti pa železnice, se boji. Prišel je že izgovarjati nekaj besed. Za bosanskega Tarzana se bodo

pobrigale oblasti, ki ga bodo poslale v kakšen zavod, da bodo iz divjega moža napravili kultiviranega človeka.

Za slučajne smetne nezgode
o naročniki »Večernika« s posebno polico zavarovani za din
10.000.-

Zanimivosti

Kako se širijo civilizacijski proizvodi

Pred nedavnim so raziskovalci v Južni Ameriki neoporečno dokazali, da so v Ameriko že pred Kolumbom dospeli neki stekleni biseri, ki so jih tedaj izdelovali v Genovi. Medtem so portugalski zgodovinarji ugotovili, da so že pred Kolumbom obstajale zveze z Južno Ameriko, in sicer preko portugalskih mornarjev in morda tudi arabskih trgovcev. Po tej poti so stekleni biseri prišli iz Genova v Novi svet, ne da bi v Genovi o tem svetu kaj slutili.

Tudi svila je opravljala velikanse poti in premagovala silovite razdalje, ne da bi ljudje natančno vedeli, odkod prav za prav izvira. Rimski cesarji so pošiljali odprave, ki naj bi poskrbele za zveze z deželami, kjer se je izdelovala svila. Toda ti poskusi so se končavali že v Orientu. Šele dosti pozneje je uspelo poslati iz Carigrada nekoliko menihov na Kitajsko. Ti menihi so se vrnili s poročilom o tem, kako gojijo na Kitajskem sviloprejk in kako izdelujejo svilo. A šele po izdajstvu neke kitajske princeze in po spretnih manevrih nekega evropskega agenta je uspelo spraviti kokone sviloprejk v Evropo. Tako je bilo mogoče začeti z gojitvijo sviloprejk tudi na evropski celine.

Z evropskega severa je potoval jantar do skrajnih točk tedaj znanega sveta. — Jantar so znatno višje cenili nego zlato. Odkod prihaja ta snov, je bila tajnost. A tudi zlato je romalo v starih časih po pogostoma zelo skrivnostnih poteh okoli sveta. V Mali Aziji so izkopal zlate novce iz Irske, in sicer iz dobe kakšnih 1500

let pred našim štetjem. Ta denar je tedaj davno pred starimi Grki in Rimljani pripotoval v Evropo ali pa opravil dolgo pomorsko pot, da je prispel do daljnih mlaazijskih ljudstev.

Spomnimo se tudi zgodovine papirja.

Papir so izdelovali po vsej priliki najprvo stari Egipčani v obliki papirov. A tudi Kitajci so poznali neko vrsto papirja. Iz Egipta je papir prispel na Grško in pozneje v Rim šele tedaj, ko je Aleksander Veliki zaključil svoj pohod v Egipt.

Nov tip angleškega hitrostnega tanka

Angleži so pričeli v masah izdelovati nov tip tanka, ki se odlikuje zlasti po hitrosti in okretnosti. Na sliki vidimo tank pri poskusni vožnji

Hindenburg in novinar

V svetovni vojni je Hindenburg dejal nekemu novinarju: „Zdi se mi, da Amerikanci, ki so sicer znani kot zelo praktični ljudje, izbirajo zadnji čas najbolj neugodno tranzitno pot. Glejte, pošiljajo nam velike količine granat in topov itd., toda vse čez Rusijo. Zakaj vendar po tako dolgotrajni poti? Prej ali slej nam bo prišlo to blago tako ali tako v roke, čeprav bo takrat že v nekoliko slabem stanju.“

FRANCOSKI PETORČKI

V Lensu v Franciji je žena rudarja Dupois-a rodila petorčke, in sicer štiri dečke in deklico. Mati in dečki so zdravi, deklica pa je takoj po rojstvu umrla. Francoska vlada bo rudarjevo družino primerno nagradila.

ZVOČNIKI V CERKVI SV. PETRA

V največji cerkvi sveta, v cerkvi sv. Petra v Rimu, so pred nedavnim namestili več velikih zvočnikov. Na ta način bodo mogli poslej verniki prav lepo čuti papeževe besede. Za instalacijo zvočnikov so uporabili 11 kilometrov žice.

Slika iz Berlina

V nekem nočnem letalskem napadu na Berlin so angleška letala bombardirala vzhodno berlinsko predmestje. Prušenih je bilo med drugim tudi več stanovanjskih zgradb

Italijanska napoved o hudih potresih

SEIZMOLOG PROF. BENDANDI NAPOVEDUJE ZA TA MESEC MOČNE POTRESE PO VSEM SVETU

V posebnem intervjuju dopisniku »United Press« je izjavil znani italijanski seizmolog prof. Rafael Bendandi, da bodo Amerika, Azija in Evropa še ta mesec doživele večje in manjše potrese.

»Novi in resni potresi bodo doleteli zemljo v mesecu novembru. Najhujši bodo ti potresi meseca novembra, ter bodo doleteli Sundsko otočje, nizozemsko

Vzhodno Indijo. Nekoliko lažje potresne sumke bo doživela Švica in nekateri predeli južne Evrope. V Ameriki bodo potresi omejeni na Kanado, vzhodno obalo USA in gorske predele Andov. Vzrok potresom tiči v sončnih pegah, ki se znova pojavljajo ter bodo posebno izrazite sredi meseca novembra.«

Nemški krompir za Francoze

Nemška vlada je v sporazumu s francosko odobrila Franciji dobavo 100.000 ton krompirja, ki naj bi nekoliko ublažil pomanjkanje hrane. Krompir je v glavnem namenjen Parizu, kamor so že dosele prve pošiljke. S tem v zvezi naglašajo v Nemčiji, da Nemčija nikakor ne bo postopati po vzorcih iz leta 1918, ampak hoče v povsem drugem duhu re-

šiti vprašanje evropske prehrane. Nemčija nima namena, da bi z blokado izpodkopala življenjske možnosti francoskega naroda.

Besede, ki se neprestano ponavljajo

Neki ameriški statistik je zbral in uredil naslove 17.000 filmov ter ugotovil, da je filmski jezik silno skromen. V glavnem se v teh 17.000 filmih neprestano ponavljajo besede: Pustolovstvo, soproga, noč, ljubezen, žena, zagonetka, igra, hrepene, svet, car, otrok, gospodarica, milijon, tajna, dolar, srce, pesem, zločin in življenje. Seveda so v filmih tudi druge besede, ki pa se le redko ponavljajo, dočim so navedene nekaj temelj filmskega slovar-

ja, ki je že nekako standardiziran. Statistik pa je šel še dalje. Ugotovil je tudi, katere navedenih besed se najčesteje ponavljajo. Prvenstvo je odnesla »ljubezen«, takoj za njo sledi »pustolovstvo«, na tretjem mestu je »tajna«, nato »žena«, in šele na petem mestu je »milijon«. To je dokaz, pravi statistik, da bogastvo in denar nista najbolj mikavna zadeva, ampak predvsem ljubezen, pustolovstvo, tajna in žena.

Imperialistična filozofija židovske rase

„Česke Slovo“ : Židje so Bogu milejši kot angeli

V znanem praškem dnevniku »Česke Slovo« je 21. okt. napisal Karel Lažnovsky daljši uvodnik, v katerem razpravlja o vprašanju židovske rase. Načeloma ugotavlja, da si je ta rasa vtepla v glavo, da hoče biti za vsako ceno vodilna na vsem svetu. Skozi vsa stoletja se je posvečala tkz. boljšim poslom, dočim se nikoli ni dotaknila težjega dela, na priliko kmetovanja ali dela v industrijski proizvodnji kot navaden delavec. Židovska rasa si je že v starem veku postavila svojo vladohlepno filozofijo, ki jo pisec članka dokazuje naslednje:

„Kamor so se Židje naselili, niso ohranili le svoje vere, ampak tudi svojo staro vladohlepno filozofijo. Malokdo ve, da obsega prva polovica biblije, tkz. Stari zakon, vladohlepno narodno filozofijo, ki pravi „Oklo za oko, zob za zob“. To so bila temeljna načela starega veka. Novi zakon pa vsebuje nauk Kristusa, ki je hotel stresti staro filozofijo takratnih narodov in postaviti nov z besedami: „Ljubite svojega bližnjega kakor samega sebe“

ali pa „Kdor ti vrže kamen, dai mu kos kruha. Če te kdo udari po levem licu, nastavi mu še desnega“. Toda Kristusov nauk se Židov ni prijel. Narobe. Židi so po svojih modrecih z raznimi komentariji Mojzesovih knjig še poglobili svojo filozofijo tako, da so same sebe povzdignili nad vse ostale narode na svetu. Ta načela so postavljena v Knjigi Mišna, ki je bila kot komentar k Mojzesovim knjigam napisana v 2. stoletju po Kristusu ter obsega 63 traktov v 523 poglavjih. Knjiga dokazuje venomer eno in isto: izvoljenost židovske rase, da vlada nad vsemi ostalimi narodi. V bistvu je to pusta sofistika, ki posveča vsakemu stavku iz Starega zakona obširen komentar, dokazujoč izvoljenost židovske rase. V njej so takele cvetke židovskega povišanja: „Na svet je prišlo deset delov modrosti, devet so jih dobili Izraelci, enega samega ves ostali svet. Deset delov lepote je prišlo na svet, devet so jih dobili Izraelci, enega ostali svet“. Ali: „Vsi narodi so pred Bogom ničevi, le nad Izraelci ima dopadenje“. In dalje: „Židje so Bogu milejši kot angeli,

ker mu vsako uro pojejo hvalnice, dočim storijo to angeli samo enkrat na dan“. In Raši pravi v komentarju k peti Mojzesovi knjigi: „Darovati meso Nežidu ni dovoljeno, boljši je, vreči ga psom, zakaj pes je vrednejši kot Nežid“. Prav ta rabin piše dalje: „Zapisano je: svojega bližnjega ne smeš prevarati, toda kristjani vendar niso naši bratje, ampak so slabši kot psi“.

Te sofistično rafinirane razlage Talmud pravi med drugim tudi to, da židovski Bog odpušča zlo, ki je bilo storjeno v namenu obogatitve Židov na škodo gojimov (Arijcev).

Z dvatisočletno vzgojo po tej filozofiji, ki je bila uveljavljena kot nekaka religija, se Židje niso le povzpeli kot posebna rasa, ampak kot izrazita kasta med vsemi narodi.“

Svoj članek zaključuje pisec s poudarkom o židovskem vprašanju na Češkem, ki ga bo češki narod rešil iz lastnega nagaiba in volje, da tako ohrani čistost svoje krvi in svojega čustvovanja.

Turki proti turški kavi

Pojem kave je neločljivo povezan s Turki. In vendar se obeta, da bo ta pojem polagoma le še zgodovina. Turško časopisje je namreč otvorilo silno propagando proti uživanju kave. Ob tej priliki ugotavlja, da je zanesel v Turčijo kavo neki Arabec Hem leta 1556. Čim se je pojavila kava, že je izpodrinila neko vrsto kislega mleka, nazvanega »ayrame«, ki je bila dotlej splošno uživana narodna turška pijača. Vzrok, da je pričela sedaj v Turčiji propaganda proti uživanju kave, tiči v tem, ker Turčija ne more več kupovati kave v Arabiji, ampak jo mora uvažati iz Brazilije.

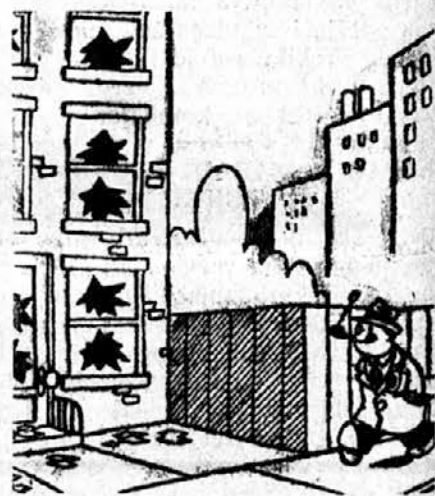
VILNA NAMESTO KOVNA

Moskovski radio poroča, da bo v bodoče glavno mesto litvanske sovjetske republike Vilna in ne več Kovno kot doslej. Te dni so se že pričeli seliti glavni uradi. Do 1. februarja 1941. pa mora biti selitev do kraja izvršena, nakar bo sledila večja slovesnost, ki ji bodo prisostvovali množice iz vse Litve.

KDO VE!

Predsednik Združenih ameriških držav Abraham Lincoln je pomilostil nekega vojaka, ki je na svojo pest zapustil polk ter obiskal svojo zaročenko in bil radi tega obsojen na smrt. Ameriške ženske so radi tega vsevpriek hvalile Lincolnovo dobrasrčnost. Neko žensko društvo je celo poslalo deputacijo k predsedniku, da se mu zahvali.

Lincoln je z nasmehom poslušal zahvalno tirado deputacije, nato pa je dejal: »Upajmo, da mladeniču čez leto dni ne bo žal, ker sem ga pomilostil!«

— Seveda, dolga leta sem bil pomočnik slavnega lovca!

Maribor

Gospodinje v borbi za izboljšanje življenjskih prilik

Znano je, da pomeni poedinec jako malo, skoro nič. To velja zlasti za današnje dobo, ko se vsi stanovi združujejo v organizacijah, zavedajoč se, da je le skupno, z združenimi močmi mogoče doseči uspehe. Tudi me gospodinje, ki se moramo dan za dnem boriti z novimi težkočami, da oskrbimo družino z najnujnejšim, da razdelimo skromni možen zaslužek tako, da le za silo pokrijemo vse zahteve, moramo iti isto pot in se organizirati. Ali ne vidite, gospodinje, da se vsi predmeti združujejo in da nekaterih važnih življenjskih potrebščin sploh ni mogoče dobiti, vsaj v dovoljni meri ne? In vprašanje je, ali si moremo me same pomagati in izboljšati obupen položaj, ki smo vanj zale deloma tudi po lastni krivdi, ker smo bile za vsa ta vprašanja brezbrizne. Treba je vedeti, da posamezna gospodinja ne bo dosegla ničesar, ker poedince nihče ne traja. Potrebno je torej, da se združimo v močno organizacijo, kajti le če nas bo veliko, lahko upamo na uspeh. Čekje, je tu organizacija nujno in neobhodno potrebna.

V Mariboru obstaja že nekaj let »Zveza gospodinj«, Mnogo gospodinj morda še ne ve za to organizacijo, tiste pa, ki zanje vedo, pa ne smatrajo za potrebno, da bi si jo pobleže pogledale in se seznanile z njenimi nameni in cilji. Zaradi nezadostnega zanimanja gospodinj se »Zveza« ni mogla razviti do tiste stopnje, do katere bi se lahko, če bi se vse gospodinj zavedale njenega pomena. Poglejmo organizacijo gospodinj v središču Slovenije, v Ljubljani, ki je dosegla že lepe uspehe! Tam se zbirajo žene vseh slovenskih brez razlike. Tudi me mariborske gospodinj moramo iti isto pot in se združiti, tembolj, ker vladajo tu na našem trgu še težje razmere kakor drugod in ker velja Maribor za najdražje mesto v Jugoslaviji. Skratka, vpisati se moramo v

»Zvezo gospodinj«, da bomo lahko nastopale skupno v borbi za življenjski obstoj ter zahtevale omiljenje sedanjih težkih razmer. Če bomo gospodinj mirno prenašale vse trpljenje in se neprestano samo tolažile, da bo bolje, se razmere same od sebe gotovo ne bodo izboljšale. Izboljšanje si moramo izvojevati same. V ta namen se moramo organizirati ter potem naše »Zveze gospodinj« zahtevati tisto, kar nam po človeških pravicah pripada, da zamoremo zaščititi obstoj družine. Vsaka gospodinja naj se zaveda, da od nje zavisi obstoj družine in preko nje vsega naroda. V teh težkih časih ne pomaga tarnanje in omahovanje, ampak moramo s krepko voljo stopiti na plan in z dejanji pokazati, da hočemo, da se v teh resnih časih, polnih trpljenja in pomanjkanja, upošteva tudi beseda naše gospo-

dinje. Gospodinje brez razlike, zlasti pa žene državnih in samoupravnih uslužbencev, privatnih nameščencev in delavcev, združimo se v boju zoper druginjo, v boju zoper pomanjkanje in trpljenje današnjih dni! Delujmo tesno rami ob rami in kmalu bomo videle, da uspehi ne bodo izostali. Gospodinje! Pridite vse v nedeljo, 10. XI. t. l. ob 15. v dvorano Ljudske univerze, kjer bo predavala ga. Likarjeva iz Ljubljane. Povedala nam bo, kako delajo in kaj so dosegle ljubljanske tovarišice. Razložila nam bo marsikaj, kar nam bo služilo kot navodilo za naše nadaljnje delo. Vstop je prost in naj ne bo gospodinj v Mariboru, ki se ne bi udeležila tega predavanja, saj je namenjeno nam — gospodinj. — V skupnosti je moč!

„Pisatelj in družba“

Snoči je predaval na Ljudski univerzi univerzitetni docent dr. Anton Oc v i r k iz Ljubljane o temi »Pisatelj in družba«. Na mnogih primerih iz svetovnega ter domačega umetniškega življenja je prikazoval odnose ustvarjalca do družbe in družbe do ustvarjalca. V svojem predavanju je odgovoril na vprašanje, zakaj je družba do nekaterih ustvarjalcev v času njihovih največjih ustvaritev brezbrizna ali jih celo ostro odklanja, druge pa poveličuje in jih proglašja za nesmrtni. Toda razvoj spet vrže na površje prej prezirane tvorce ter izroči popolni pozabi prej od svojih sodobnikov tako hvalisane tvorce. V zvezi s tem je govoril o ukusu družbe, kot o ustaljenem pojmovanju umetnosti. Predavatelj je ugotovil, da se družba bori proti pisatelju, ki izpoveduje takratnemu pojmovanju nasproten socialni nazor in se ne sklada s politično miselnostjo odločujočega razreda. Prav

tako se družba upira tvorcu, ki obravnava njej tujo snov, pa tudi radi načina, kako je zgradil svoje delo in kak stil uporablja. Tudi besede in ne le ideje, so neke vrste posebnost umetniškega oblikovanja v določenih dobi, prav tako metafore itd. Predavatelj je po izčrpnih analizi odnosov med družbo in tvorcem prišel do zaključka, da je pravi tvorec le tisti, ki ne visi v nekem brezračnem prostoru, temveč prost golega esteticizma obravnava in črpa iz dejanskega sodobnega življenja. Izrekel se je proti praznemu larpularizmu. Resnica je, da je odpor družbe tem močnejši, čim svojevrsnejša je tvorna sila umetnika. Čim bolj pa izpoveduje njena prevladujoča miselnost, tem bolj ga ceni in slavi. Tudi najpogumnejši in najsvojevrsnejši tvorec ne more živeti brez občinstva, zato si ga skuša ustvariti ali pa ga podpira in vodi pripravljanje, da si ga bo osvojil v bodočnosti.

Tolmačenje uredbe o stanovanjski zaščiti

Ministrski svet je na predlog pravosodnega ministra izdal uredbo o tolmačenju čl. 4. uredbe o stanovanjski zaščiti od 17. oktobra. Sodne odpovedi, ki so bile izrečene do uveljavljanja uredbe, to je do 19. oktobra t. l. se presojajo po predpisih uredbe, če do tega dne niso postale pravomočne. Izven sodne odpovedi izrečene do dneva uveljavljanja uredbe (do 19. okt.) se presojajo po predpisih uredbe, če do tega dne niso stopile v veljavo.

Davčne napovedi za odmero zgradarine

Davčna uprava poziva hišne posestnike, da vložijo v času od 1.—30. novembra davčne napovedi za odmero zgradarine za davčno leto 1941. Napoved se mora vložiti tudi za ona poslopja, ki uživajo začasno davčno olajšavo. Kdor napovedi ne bo vložil v gornjem roku, bo kaznovan s 3% odmerjenega osnovnega davka, kdor pa se ne bo odzval niti pisnemu pozivu v nadaljnjem roku 8 dni, bo plačal za kazni 10% odmerjenega osnovnega davka. Podrobnosti so razvidne iz poziva na oglasni deski.

m. Za profesorja v 8. pol. skup. je napredoval banovinski uradniški pripravnik na Vi-narski in sadjarski šoli v Mariboru Emerik Giflar.

m. Napredovali sta v IX. skupino zaščitni sestr. Henrika Stepančičeva pri združenju zdravstveni občini Maribor-okolica desni breg ter Marija Geršak pri okrajnem načelstvu Maribor levi breg.

m. Diplomski izpit je položil na pravni fakulteti ljubljanske univerze Lojze Kopic iz Maribora.

m. Poročila sta se v Beogradu Mariborčanka Zalika Kočvarjeva ter narednik Janko Kovačević.

m. Radvanjska gasilska četa je na svojem rednem občnem zboru imenovala pet svojih članov za častne člane, in sicer šolskega upravitelja Stefana Firna, Ivana Rotnerja, Alojza Peska, Ivana Pinterja in Josipa Holntanerja.

m. Mnogo Mariborčanov je spremilo na zadnji poti okrajnega tajnika v pokoju in hišnega posestnika Franca Babiča. Ob odprtem grobu na frančiškanskem pokopališču so se od njega poslovili p. Valerij Langergot, prof. Šap. za Lovsko društvo ter Koudelka v imenu njegovih tovarišev v službi.

m. Umrl je blagajnik Tvornice za dušik d. d., Ruše v pok., Alfred Kuhn. Pogreb bo v sredo, ob 16. izpred mrtvašnice na Pobrežju.

m. Občni zbor Glasbene Matice bo drevi ob 19.30 v l. drž. dekliški meščanski šoli na Slomškovem trgu.

Vse MALE IN VELIKE OGLASE za sobotno številko oddajte v lastnem interesu še danes

m. Ljudska univerza v Studencih. V četrtek, 7. novembra, bo ob 19. predaval urednik dr. F. Vatovec o socialnih, gospodarskih in kulturnih problemih preteklosti in sedanjosti.

m. Na občinskem uradu na Pobrežju so na razpolago vsem hišnim posestnikom fiskovine za napoved zgradarine za tekoče leto.

m. Stavbena zadruga »Naš dom« ima drevi ob 20. svoj običajni sestanek pri Povodniku. Člani vabljivi!

m. Alpinistični odsek SPD bo priredil skupno z Ljudsko univerzo v petek, 8. t. m., ob 20. predavanje g. prof. Petkovška »O d. Jadrana do Durmitorja«. Predavanje, ki ga bodo spremljale številne barvne slike, bo v dvorani Ljudske univerze.

Osem dni v oktobru smo imeli manj ko 0 stopinj

Letošnji oktober je bil nekoliko hladnejši in deževnejši kot lanski.

Najtopleje je bilo 3. oktobra popoldne, ko je toploter pokazal v senci 23,6, najbolj mrzlo pa 20. oktobra zjutraj s 3,7 stop. pod ničlo. Toplotno gibanje je tedaj v minulem mesecu znašalo 27,3 stop. Mrzlih dni s toploto pod ničlo je bilo vsega 8. Med hladnimi dnevi je bil posebno hladen 29. oktober, ko je najvišja dnevna toplota dosegla komaj 0,0 stop. Povprečna oktobrska toplota je bila 9,1, povprečna najvišja 13,6 in povprečna najnižja 5,0 stop. C.

Lani pa je v oktobru dosegla najvišja toplota 26,8, najnižja samo 1,8 izpod ničlo in hladnih dni je bilo manjše število.

Minuli mesec je bil precej moker. V 16 padavinskih dnevih je dosegla višina padavin

141,8 mm. Na posamezen padavinski dan je padlo povprečno 7,9 mm, kar znaša 4,6 mm na vsak oktobrski dan. Najobilnejši padavinski dan je bil 26. oktober z 39,6 mm dežja. Razen deževnih dni je v preteklem mesecu tudi 3 dni snežilo. Sneg je pokrival zemljo 4 dni in je dosegel najvišjo višino 12 cm. Ker niti starejši ljudje ne pomnijo v takem času tako visokega snega, je ta dogodek za Maribor letos posebno nenavaden pojav.

Lanski oktober pa ni imel snega in je bila tudi skupna višina dežja nekoliko nižja.

Barometrični pritisk se je gibal med 744,2 in 719,1 mm. Barometriko kolebanje je tedaj pokazalo 23,1 mm, a povprečni pritisk 737,3 milimetre. Značilno je pri tem to, da je bil najnižji zračni tlak ravno na isti dan, ko je padlo največ dežja v oktobru.

Veselo trgater

s PLESOM bo priredilo sokolsko društvo Vuhred-Marenberg v nedeljo popoldne.

CENE NA SLANINARSKEM TRGU

Kmetje slaninariji so prodajali pretekli teden na trgu svinjsko meso s kostmi po 24 din, izluščeno je veljalo 22—24 din, riba 22—24, zajec 22—24, salo 24, slanina 23—24, pljuča 10, jetra 14—16, rebra 18, glava 10 din za kilogram, ledvice so stale po komadu 2 do 3 din, ravno tako noge 2—3 din.

ZITNE CENE NA MARIBORSKEM TRGU

Zitne cene v Mariboru se v primeri z zadnjimi tedni niso izpremenile, kakor posnemamo iz poročila tržnega nadzorstva. Pšenica stane 2,75 din, ječmen 2,25—2,50 din, koruza 3—3,50 din, oves 1,75—2 din, proso 3,25 do 3,50 din, ajda 2 din, proseno pšeno 5—6 din, fižol 4—5 din, o ceni rži tržno nadzorstvo ne poroča.

m. Zlato nalivno pero je nekdo odnesel trgovcu Ivanu Kelbiču v Gosposki ulici z mize tik vhoda. Pero ima gravirano trgovčovo ime ter je vredno din 350.—.

m. V mariborsko bolnišnico so pripeljali 69letnega Jerneja Letnika od Sv. Trojice v Slov. gor., ki je na domačem dvorišču padel ter si poškodoval prsni koš.

m. Tri najdena kolesa. Poslovodja pri Medic & Zankl je našel pred trgovino kolo neznane znamke z evid. štev. 2-26967 in s tov. štev. 5424. Pred kavarno »Astoria« so našli kolo znamke »Baronia« z evid. štev. 2-142678-21, v točilnici Terezi-je Rapočeve na Tržaški cesti pa je neznan moški pustil kolo znamke »Helvetic« z evid. štev. 2-140118-20. Vsa tri kolesa so lastnikom na razpolago v uradu za najdene predmete pri predstojništvu mestne policije.

Vse MALE IN VELIKE OGLASE

za sobotno številko oddajte v lastnem interesu še danes

m. Na zagrebški medicinski fakulteti je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva Ciril Kavčič iz Maribora.

* Obiščite kabaretno predstavo v Veliki kavarni.

* Dr. Rudolf Lovrec, Strossmayerjeva ulica 8 zopet redno ordinira.

* Klub absolventov trgovske akademije obvešča vse interese, da se vsrsko tečaj nemškega jezika ob torkih in petkih, tečaj ruskega jezika ob ponedeljkih in četrkih. Oba ob pol 8. uri na Drž. trg. akademiji. Istočasno se sprejemajo še prijave.

m. Nočna lekarniška služba: od 2. do vključno 8. t. m. lekarna pri sv. Arhu, Glavni trg 20, tel. 20—05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Narodno gledališče

Torek, 5. nov., ob 20.: »Cyrano de Bergerac«. Red B.

Sreda, 6. nov.: zaprlo. (Gostovanje v Celju).

Cetrtek, 7. nov., ob 20.: »Na dnu«. Red A. Mariborska opereta študira Granichstättlenovo melodijozno in zabavno opereto »Na cesarično povelje« pod Herzogovo takirko in v Harastovski režiji.

Kino

* Esplanade kino. Sredo nepreklicno zadnjič »Umirajoča pomlad«. Cetrtek največja glasbena senzacija sodobnega filma »Volga, Volga...« originalni rusko-sovjetski film.

* Kino Union. Danes »Na razpotju«. Globoko zamišljena drama iz časa po svetovni vojni. V Glavnih vlogah Charles Vanel in Susy Prim. Napeta vsebina, sijajna igra.

* Grajski kino. Danes zadnjič veliki letalski film »D. III 88«. Od srede dalje sijajen zgodovinski film »Ognjeni vrag« znameniti Luis Trenker.

Table-tenis je priljubljen dijaški sport

Pod pokroviteljstvom Jadranske straže je bil v telovadnici II. drž. real. gimnazije I. tableteniški turnir za prvenstvo zavoda, ki sta ga vodila prof. Stražar in Kocmut. Rezultati turnirja so sledeči:

Dijaki posamezno: 1. Ervin Lah, 2. Franc Klep, 3. Milenko Kobenter, 4. Milan Pečov-

nik (vsi 6. a); dijakinje posamezno: 1. Marijana Lavrenčič, 2. Vida Janžekovič, Tatjana Hacin (vse 6. b), 4. Metka Cafnik (4. c); dijak v dvojci: 1. Franc Klep-Drago Kranjec (6. a), 2. Ervin Lah-Dušan Stanič (6. a-3. a), 3. Bojan Novak-Milan Pečovnik (6. a).

Film

„Smeh in ljubezen“

NOVI FILM O NASTANKU OPERE „VESELE ŽENE WINDSORSKE“

Režiser Leopold Hainisch je insceniral po filmskem manuskriptu dr. Wallenrja in Feltza novi Tobis Cinema film „Smeh in ljubezen“ (Vesele žene Windsorske), ki na mikaven in zanimiv način prikazuje razne dogodke o nastanku znane Nicola-jeve opere „Vesele žene Windsorske“. Po- budo za ta film je dala von Hohlhauma.

Načelo tega filma je parola: „Vsebine dobre napete in predvsem žive opere ne jemlje iz zaprašenih spisov, marveč iz sa-“

mega življenja.“ Zaradi tega načela je prišlo do zanimivih sporov med gledališkim ravnateljem, prvim kapelnikom in glavno igralko. Vsi dogodki, ki so pred- vsem šaljivi in tragikomični, so dali kasne- je film „Smeh in ljubezen“. V glavnih vlo- gah igrajo Hans Nielsen, Wolff, Lizzi Holz- schuh, Paul Hörbiger, Aribert Wäscher, Wolf Albach Retty, Gustav Waldau, Bru- no Hübner, Harrr Hardt, Karl Ettlinger, Franz Heigel in drugi.

Filmski demanti o Charlieu Chaplinu

Casopisna agencija Reuter objavlja vest iz New Yorka, s katero demantira go- vorice, da predvajajo novi Chaplinov film v napol praznih kinematografih, tako-le: „Filmsko podjetje United Artists je po- slalo brzojavko nemškemu propagandne-“

mu ministru dr. Goebbelsu, v katerem de- mentira vest nemškega radia, da predva- jajo Charliea Chaplina „Veliki diktator“ v napol praznih kinematografih. Vbrzo- javki je poudarjeno, da predvajajo ta film v popolnoma zasedenih dvoranah in da so

ANN SOTHERN IN JOHN CARROLL (MGM)

karle razprodane že po osem tednov v naprej.“

„Melodija reke“

Eden izmed najnovejših filmov ameri-ške produkcije je film „Melodija reke“. Za snemanje tega filma je določila družba 20-th Century Fox proračun v znesku 2 milijonov dolarjev. Snemali ga bodo v tehnikoloru. S popolno reprodukcijo na- ravni barv predstavlja ta film niz veli- častnih prizorov za oči, vsebina pa je prepletena z burnimi doživljaji slavnega ameriškega skladatelja Stephena Foster- ja in njegovimi borbami s konservativno okolico, ki ga ni razumela. Film pred- stavlja najdostojnejši spomenik „ameriško- mu Trubadurju“ Fosterju. Njegova glasba v filmu „Melodija reke“ bo za vsakogar pravo doživetje in bo nudila popoln umet- niški užitek.

Paula Wessely
spet nastopa

Po večmesečnem presledku je nastopila Paula Wessely spet v veliki vlogi in to v fil- mu »Kako dolgo je to življenje...« Zani- mivo je, da nastopa s Paulom tudi druga pri- ljubljena filmska igralka Marija Ander- gastova. Tako lahko v tem filmu vidimo isto- časno igro dveh slavnih Dunajčank. To je prvi slučaj, da se igralka znanega imena ne boji postaviti ob stran Pauli Wessely in je ni strah, da bi morala biti zasenčena ob blešče- čih slavi nedosežne Dunajčanke. Partner obeh Dunajčank je tudi sam iz Dunaja. To je mladi gledališki igralec Joachim Gottschalk.

f. Filmski muzej bodo ustanovili v Tokiu. V njem bodo shranili vse stare aparate in filme, ki kažejo razvoj japonskega filma. Filmski muzeji so zelo redki.

f. Kitajski film se kljub vojni na Daljnem Vzhodu razvija in napreduje. Podpira ga ki- tajska vlada, film ima pa posebno propagand- ni namen. Najnovejši propagandni film se imenuje »Okravljeno mesto« in je dosegel ogromen uspeh.

„Premiera ljubezni“

Ameriški revijski filmi so izdelani s posebno pažnjo in so razkošno režirani. Posebna značilnost teh filmov je, da so prepleteni s filmi, resnično vedrim in svežim humorjem, vsebina pa je lahka, vesela in enostavna. Njihov namen je sa- mo zabavati, vzbujati pri gledalcih vese-

HARPO MARX (MGM)

f. Francoski filmi so dosegli izreden uspeh pri filmski reviji v Benetkah. Prve nagrade sta sicer pobrala nemški in italijanski film, toda občinstvo je zelo toplo sprejelo franco- ske filme. Casopisna kritika je posebno po- hvalila francoske filme »Poslednja mladost«, »Konec dneva« in »Izza fasade«.

f. Nov tarzanski film vrti neka ameriška filmska družba. Film »Tarzanov sin« je imel namreč takšen moralni in finančni uspeh, da so se odločili hitro vrteti še en nov film z zelo fantastično vsebino. Zunanje prizore bo- do naredili v afriških džunglah.

f. Filmsko produkcijo bodo ameriške film- ske družbe zaradi evropske vojne zmanjšali za 25 odst. Mnogo novih filmov, ki so jih že pričeli, bodo odložili. Med njimi je tudi na- novejši Chaplinov film »Diktator«.

lost in smeh in jim pokazati številne atrakcije ameriških varietejev. V to vrsto filmov spada tudi revijski film „Premiera ljubezni“, pri katerem sodelujejo najboljši ameriški varietetski komiki. Nastopa tudi slavna ameriška plesalka Alice Faye, čije ples je središče vsega filma.

SLUŽBO DOBI

ČEVLJARSK. POMOČNIKA za stalno delo sprejme Dro- fešek Martin, splošno čov- ljarsko, Maribor, Tržaška c. 1. pri Magdalenski cerkvi 19652-2

ČEVLJARSK. POMOČNIKA rabim takoj. Služba stalna! Lesar Blaž, Guštani 19671-2

Sprejem TRG. POMOČNICO Toplak Stefan v Zlatoličah, Sv. Janž na Dravskem polju, 19657-2

nov redilni prašek za svinje pospešuje apetit in hitro zde- beljenje. Uspeh zagotovljen! 1 zavetek REDINA stane din 8.—. Poština povzete za 1, 2, 3 ali 4 zav. din 11.—

DROGERIJA KANC Maribor, Tyrševa ulica 1

VOZNIKE

za prevoz opeke od kolodvo- ra do stavbe sprejme takoj trdka Kiffmann, Meliška c. 19649-2

Iščem BREZPOSELNEGA

KAMNOSEKA samo za nekoliko dni. Co- pič, Piruševa 12. 19674-2

SLUŽBO IŠČE

Iščem SLUŽBO za vsa hišna dela. Naslov v ogl. odd. »Večernik« 19656-3

POŠTENA SLUŽKINJA išče službo k boljšim ljudem. Naslov R. Novak, Maribor, Gregorčičeva 18. 19668-3

SIVILJA išče službo. Gregorčičeva 18. 19662-3

Boljš

KMEČKO DEKLE

z znanjem šivanja, želi zapo- slitve v gostilni. Vprašati Mlinska 35. 19659-3

STANOVANJE ODDA

Lepo

SONČNO STANOVANJE se odda Zgornje Radvanje št. 108, (Studenška cesta), 19660-5

SOBO IN KUHINJO s pritliklinami in vrtom od- dam. Dalmatinska 24. 19658-5

Oddam mirni stranki DVOSOBNO SONČNO STANOVANJE s pritliklinami, 1. nadstropje. Izavčeva ulica 22. Pobrežje, blizu avtobusne postaja- lišča Zohar na Tržaški cesti. 19653-5

STANOVANJE dveh sob s kuhinjo se odda za 400 din. Kje. pove društvo hišnih posestnikov. 19676-5

PREHRANA

Sprejme se STAREŠI VPOKOJENEC v vso oskrbo. Beogradska 20. 19667-7

Takoj sprejem GOSPODA ALI GOSPODIČNO na stanovanje in hrano. Dvorsakova ulica 14/III. 19664-7

SOBO ODDA

Lepa, OPREMLJENA SOBA s posebnim vhomom se od- da 15. nov. Kosarjeva 52, konec Koroščeve ul. 19651-8

Lepa sončna OPREMLJENA SOBA s sep. vhomom se odda v No- vi vasi. Srodnja Radvanijska cesta št. 4. 19661-8

RAZNO

Dobro ohranjeno MOŠKO KOLO klavirska harmonika in raz- no ključavničarsko orodje. Vprašati Sp. Radvanijska c. 27. Nova vas. 19663-28

POSEST

Nova DVOSTANOVANJSKA HIŠA podobna villi, z letnim dono- sm 3600 din, nekaj gotovine, drugo hipoteka, proda Ci- merman, Pekra 141. pod Po- horjem pri Mariboru. 19633-11

OBRT - TRGOVINA

• KERAMIKA • filišni posestniki in najemni- ki, pregledajte Vaše peči in šte- dilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in po- cenit Anton Rajšp. Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

POHIŠTVO - OPREMA

GAŠPERČEK 75 cm visok, s 4 cevmi in 4 kolena se ugodno proda. Ogl. sili se od 2—4 ure. Naslov v ogl. odd. 19654-17

Prodam radi selitve POHIŠTVO obstoječe iz treh spalnih sob, kuhinske orave, peči za kurjenje z žagovino, vrtnar- skih potrebščin, oleandrov in drugo. Maribor, Komška c. 63. 19672-17

VOZILA

Kupim Diesel ali BENCINSKI MOTOR dobro ohranjen. Alojz Led- nek, posestnik, Ribnica na Polh. 19669-22

Prodam dobro ohranjeno MOTorno KOLO znamke NSU. Naslov Ale- ksandrova 55, Pobrežje. 19666-22

ŽIVALI

Oseba, ki je odpeljala v petek MLADEGA VOLČJAKA se prosi, da ga vrne lastniku proti nagradi. Gosposvetska 23, parter levo. 19676-24

OPOZORILA

NISEM PLAČNIK

za svojo ženo Frančiško, ka- tera stanuje na Tkalskem prehodu 5 Viktor Černko. 19655-25

NAZNANILO

Podpisana izjavljam, da je včerašnji oglas, objavljen pod »Opozorili« neresničen, ker g. Žitnik nima premože- na in tudi ni za svoja dejanja odgovoren Stefi Žitnik. 19673-25

SVARIM PRED

nakupom igralnih kart in na- livnih peres. Javiti v knjigar- ni Schelldbach, Gosposka ul. ali policiji. 19678-25

IZGUBLJENO

Včera se je našla na Pohorju MOŠKA ŽEPNA URA Lastnik naj se javi z naslo- vom in podpisom v ogl. odd. »Večernik«. 19675-27

Adamič Franjo

pečarski mojster v Mariboru, Miklošičeva ulica 2, se priporoča kot preizkušen v vseh v stroko spadajoča dela po najnižjih cenah, ker dela sam in v lastni režiji. Postavlja no- ve, popravlja stare peči in štedilnike. Obenem pripominja, da je bil predelavec 38 let pri znanemu pečarskemu podjetju Heričko v Ma- riboru.

Važno za tujce

Gostilna Evropa Studenci

Sobe od din 15.—. Vsak večer koncert. Se priporoča Grohar

Širite „Večernik“!

Ravnateljstvo in uradništvo Tvornice za dušik d. d. Ruše sporoča tužno vest, da je dne 4. novembra 1940 po dolgotrajni bolezni nepričakovano preminul gospod

ALFRED KUHN

blagajnik Tvornice za dušik d. d. Ruše v pokoju.

Pogreb vzornega, vestnega in nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 6. novembra 1940, ob 16. uri izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pohorju.

Svojem naše iskreno sožalje!

Ruše, dne 4. novembra 1940.